

HRVATSKI VOJNIK

Broj 35. Godina II. 27. svibnja 2005.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

Čestitamo Dan OS RH

Razgovor

General zvora Josip Lucić,
načelnik Glavnog stožera OS RH

H G
V

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

Podizanje standarda pripadnika HV-a naša je najvažnija zadaća

ČESTITKA MINISTRA OBRANE U POVODU OBILJEŽAVANJA DANA OS RH

U povodu 28. svibnja, Dana oružanih snaga RH, svim pripadnicima oružanih snaga upućujem iskrene čestitke.

U godini 10-te obljetnice velikih hrvatskih pobjeda, vojnoredarstvenih akcija Bljesak i Oluja, obilježavajući ovaj dan kao najveći praznik oružanih snaga sjećamo se naših početaka, vremena kada smo ni iz čega krenuli u stvaranje Hrvatske vojske.

Danas, nakon teškog puta kojeg smo prošli u proteklih 14 godina, imamo mnogo razloga biti ponosni na sve što smo postigli. Stvorili smo vojsku koja je sudjelovala u velikim bitkama za oslobođenje naše zemlje, te se proslavila i konačnom pobjedom u Domovinskom ratu. Obranili smo i stvorili sa svojim narodom državu Hrvatsku, na ponos i čast svima koji su u tome sudjelovali. Ovo je prigoda zahvaliti se i onima koji su na putu stvaranja hrvatske

države položili svoje živote na oltar domovine.

Danas su pred nama novi izazovi. Reformama i modernizacijom želimo što više osuvremeniti svoj obrambeni

*sustav, kako bismo što prije do-
stigli potrebne standarde i bili uklju-
čeni u euroatlantske asocijacije. U provedbi zadaća
očekujem punu potporu svih pripadnika oru-
žanih snaga te vam čestitam 28. svibnja, Dan
oružanih snaga Republike Hrvatske.*

MINISTAR OBRANE
Berislav Rončević

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@mohr.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlóv, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**AKD Tisak:**

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**IZ IZASADRfIAJA****General zbora Josip Lucić,
načelnik Glavnog stožera
OSRH**

Usmjerenje ka podizanju standarda vojnika, dočasnika i časnika zadaća je koja postaje sve važnija i na koju ćemo u razdoblju koje je pred nama staviti težište svih naših nastojanja...

Strana 4

U Taktičko-simulacijskom središtu održana međunarodna vojna vježba

"Ovo je najveća i najvažnija vježba koju OSRH, a time i HKoV, provode ove godine. I s obzirom na značenje inicijative i broj sudionika, ali i na broj civilnih organizacija koje smo uspjeli animirati i angažirati. Vrlo smo zadovoljni načinom na koji je provedena, a isto mogu reći i o reakcijama stranih kolega", istaknuo je brigadni general Dragutin Repinc

Strana 12

Međunarodni tečaj UNMOC-5

Posebnost vježbe je u tome da ni jedan od polaznika ne poznaje u potpunosti scenarij vježbe i stoga njihovi instruktori pomno prate i bilježe ponašanje svakog od njih. Tek na večernjim sastancima analizira se dnevna vježba te se poduzimaju daljnje aktivnosti, odnosno radi se na slabim točkama polaznika

Strana 14

Srednji stroj za razminiranje RM-KA-02

Tvrtka "Đuro Đaković - Specijalna vozila" ima dugogodišnje iskustvo u konstruiranju i proizvodnji specijaliziranih vozila. To iskustvo pretočeno je i u srednji stroj za razminiranje RM-KA-02

Strana 20

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

general zbora Josip Lucić

načelnik Glavnog stožera OS RH

- za svakog mladog čovjeka oružane snage mogu biti dobar izbor zanimanja
- vojska će biti manja, no njezina pokretljivost će biti veća
- profesionalizacija vojske je kontinuiran i dugotrajan rad
- osoblje u oružanim snagama je motivirano i usavršuje svoja znanja

Podizanje standarda pripadnika HV-a naša je najvažnija zadaća

Usmjerenje ka podizanju standarda vojnika, dočasnika i časnika zadaća je koja postaje sve važnija i na koju ćemo u razdoblju koje je pred nama staviti težište svih naših nastojanja. Pod standardom podrazumijevam opremljenost, standardno naoružanje i svu potrebnu opremu za vojnički posao, osiguravanje adekvatnog statusa, odnosno osiguravanje materijalnih prava te traženje rješenja za stambeno zbrinjavanje

Željko STIPANOVIĆ,
snimio Tomislav BRANDT

Sudionici akcija Bljesak i Oluja su iz svih dijelova naše domovine, ali i iz svih slojeva društva, i upravo to je jamstvo da te akcije neće nikada biti zaboravljene, jer su one dio našeg kolektivnog, obiteljskog sjećanja, one su ono na što smo s pravom ponosni

Obilježavanje četrnaeste godišnjice oružanih snaga bilo je prigoda za razgovor s načelnikom Glavnog stožera oružanih snaga generalom zbora Josipom Lucićem, koji se prisjetio trnovitog puta stvaranja naše vojske, ali i s ponosom istaknuo rezultate koje smo u ovih četrnaest godina postigli. Osvrnuvši se na dosadašnji i novi preustroj, koji tek predstoji, general Lucić je istaknuo prioritete u razdoblju koje je pred nama te progovorio o problemima s kojima se suočavaju pripadnici oružanih snaga.

Pred nama je obilježavanje četrnaeste godišnjice naših oružanih snaga u kojima su se zbili i povijesni događaji oslobođanja naše domovine. Kako Vi, s pozicije načelnika Glavnog stožera, komentirate tih četrnaest godina?

Od dana kada su se postrojbe Zbora narodne garde prvi put javno predstavile u Zagrebu prošlo je četrnaest godina, s mnogo važnih događaja. U tom razdoblju izgrađene su oružane snage Republike Hrvatske, uspješno je obranjena domovina u prvoj fazi

agresije, daljnjom izgradnjom, kroz stalnu pripremu i podizanje kvalitete obuke, oružane snage su postale spremne za oslobođanje zemlje te su taj posao uspješno završile 1995. godine operacijama Bljesak i Oluja. U vremenu poslije toga slijedila je demobilizacija i smanjenje brojčanog stanja oružanih snaga, te lagana pretvorba ratne u mirnodopsku vojsku. Taj je proces bio složen i težak zbog toga što su se desetine i stotine tisuća ljudi prilagodili vojničkom životu u kojem su živjeli više od četiri godine te je on postao njihov standardni način života. Mnogi od njih su se morali, nakon napuštanja vojske, vratiti već pomalo zaboravljenim mirnodopskim zanimanjima. Taj proces smanjivanja vojske trajao je gotovo deset godina. Prigodom završnih akcija oslobođanja domovine, oružane snage su u tri grane imale oko dvjesto tisuća vojnika. Danas, deset godina nakon toga, oružane snage imaju dvadeset tisuća djelatnih vojnih osoba. Zašto se smanjivanje moralno dogoditi? Iz vrlo jednostavnog razloga. U vrijeme rata potrebna je velika vojska i ona je svoju ulogu ispunila. U vri-

jeme mira Hrvatskoj trebaju oružane snage koje će biti sposobne odgovoriti na prijetnje, koje svojom veličinom neće ugrozavati nikoga, ali koje će moći ispuniti svoje zadaće koje proizlaze iz Ustava i Zakona te iz strateških ciljeva koji su jasno definirani, a to su Evropska unija i NATO. Sadašnja veličina oružanih snaga odgovora našim finansijskim i materijalnim mogućnostima i zahtjevima koji se danas postavljaju pred vojsku. U poslijeratnom razdoblju izrađeni su svi potrebni strategijski dokumenti za organizaciju ukupnog obrambenog sustava. U razdoblju koje je pred nama i nakon provedenih glavnih reformskih procesa, očekuje nas daljnje smanjenje broja osoblja, napuštanje neperspektivnih vojnih objekata, otpis zastarjele tehnike, uspostavljanje novog sustava školovanja, intenzivno učenje stranog jezika... Usmjerene na podizanje standarda vojnika, dočasnika i časnika zadaća je koja postaje sve važnija i na koju ćemo u razdoblju koje je pred nama staviti težište svih naših nastojanja. Pod standardom podrazumijevam opremljenost, standardno naoružanje i svu potrebnu opremu za vojnički posao, osiguranje adekvatnog statusa, odnosno osiguranje materijalnih prava te traženje rješenja za stambeno zbrinjavanje.

Oružane snage su spremne za svaku zadaću

Deset godina je prošlo od oslobođilačkih akcija Bljesak i Oluja kojima je završen rat i oslobođena domovina. Valoriziramo li danas na adekvatan način te akcije?

Akcija Bljesak uvela nas je u proces oslobođanja domovine, a Olujom je taj proces završen. Njihova najveća vrijednost ogleda se u tome što je njima označen kraj rata u Hrvatskoj, izlazak Hrvatske vojske na svoje granice te stvaranje prepostavki za poslijeratno obnavljanje gospodarstva te pokretanje svih onih procesa koje jedna država mora organizirati. Te dvije akcije iznimno su vrijedne i može ih se prepoznati kao akcije u kojima je uporabljena gotovo cijela hrvatska oružana sila na bojištu dužem od 700 km u vrlo kratkom vremenu. To znači da su akcije dobro pripremljene i provedene. Sudionici tih akcija su iz svih dijelova naše domovine, ali i iz svih slojeva društva, i upravo to je jamstvo da te akcije neće nikada biti zaboravljene, jer su one dio našeg kolektivnog, obiteljskog sjećanja, one su ono na što smo s pravom ponos-

ni. Siguran sam kako ćemo s vremenom moći sve realnije i objektivnije ocjenjivati te akcije te prepoznati njihove dugoročne učinke na stabilnost i sigurnost Hrvatske.

Kako biste kao čelnici procijenili trenutačno stanje naših oružanih snaga? Jesu li naše oružane snage u ovom trenutku spremne za svaku moguću zadacu?

Naše oružane snage spremne su odgovoriti svakoj zadaći koja se pred njih u ovom trenutku postavi. Normalno, živimo u miru i brojčana veličina naših oružanih snaga prilagođena je mirnodopskim uvjetima i mogućim ugrozama koje u ovom trenutku nisu značajne. No, u slučaju ozbiljnijih ugroza, obrambeni sustav bio bi organizacijom, veličinom i mogućnostima potpuno spremna odgovoriti svakom izazovu.

Možete li prokomentirati dosadašnji i budući tijek preustroja? Spominje se nova teritorijalna reorganizacija, ukidanje korpusa, spajanje brigada...

Kada se govori o sustavu obrane i ulozi oružanih snaga u obrani, tada moramo istaknuti dva načina razmišljanja. Jedan način razmišljanja je pod utjecajem agresije iz Domovinskog rata na Hrvatsku, na bojišnicama dugim gotovo tisuću kilometara, u vrijeme kada Hrvatska nije imala svoje oružane snage i kada je bila izvrgnuta nevjerojatnom naporu da ih stvari. Pod tim utjecajem postavlja se pitanje jesu li danas oružane snage dovoljno velike, jesu li dovoljno naoružane i sposobne ispuniti svoje zadaće. Vojska koja je izgrađena tijekom Domovinskog rata vrlo je profesionalno ispunila svoje zadaće te oslobođila domovinu. Danas se oružane snage izgrađuju za potrebe mira i političkih ciljeva koji su postavljeni i prilagođene su tim zahtjevima. No u tim oružanim snagama osnovicu zapovjedne strukture čine ljudi koji su stvarali vojsku u Domovinskom ratu, što znači da cijela zapovjedna struktura nosi iskustvo stvaranja vojske od njezinih začetaka pa do njezinog maksimuma, nosi iskustvo uporabe te vojske u obrambene svr-

Do kraja godine ugasit će se

I. i 5. korpus, a preostala dva korpusa ugasit će se u narednom razdoblju, koje se odredi kao optimalno za gašenje. Ova dva korpusa koja ostaju na sebe će preuzeti zapovjedanje postrojbama iz dva korpusa koja će biti ugašena. Sustav zapovjedanja bit će riješen tako da će na vrhu biti Glavni stožer u čijem će sastavu biti zapovjedno i operativno središte koje će dnevno i operativno zapovijediti i nadzirati rad u vojsci, postojat će tri granska zapovjedništva, Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i

obuku te Zapovjedništvo za logistiku

he te uporabu u oslobođilačkim akcijama. Polazeći od činjenice da naše današnje oružane snage nose iskustvo ratovanja te da je starosna dob generala i brigadira između 47 i 48 godina, te bojnika i pukovnika nešto niže od toga, možemo reći da je starosna struktura niža od nekih vojski koje nas okružuju, što nam je dovoljno jamstvo kako je budućnost naše vojske neupitna. Što se tiče vašeg pitanja o teritorijalnoj reorganizaciji moram istaknuti da smo mi s obzirom na ukupni proces smanjenja vojske morali pristupiti smanjenju broja zapovjedništava, jer bi nam se u protivnom moglo dogoditi da relativno mala vojska ima mnogo zapovjednih razina te bi protok informacija bio usporen, spor bi bio tijek zapovijedanja i realizacija zapovijedi. Do kraja godine ugasit će se 1. i 5. korpus, a preostala dva korpusa ugasit će se u narednom razdoblju, koje se odredi kao optimalno za gašenje. Ova dva korpusa koja ostaju na sebe će preuzeti zapovijedanje postrojbama iz dva korpusa koja će biti ugašena. Kada se i ta dva korpusa ugase, brigade i ostale postrojbe bit će izravno podređene zapovjedništvu kopljene vojske. Sustav zapovijedanja bit će riješen tako da će na vrhu biti Glavni stožer u čijem će sastavu biti zapovjedno i operativno središte koje će dnevno i operativno zapovijedati i nadzirati rad u vojsci, postojat će tri granska zapovjedništva, Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku te Zapovjedništvo za logistiku. Vojska će dakle biti manja, no njezina pokretljivost će se uvećati.

Zbog stalnih preustroja koji traju već dugo, a po Vašim riječima očekuju nas i novi, stječe se dojam da je obuka stavljena u drugi plan. Je li to točno?

Obuka vojnika u ovom trenutku primarno je usmjerana prema Godišnjim planskim zadaćama koje se stavljuju pred postrojbe oružanih snaga. U postrojbama kopljene vojske obuka je usmjerena prema ispunjavanju partnerskih ciljeva, koji nas obvezuju u smislu pripreme dijela postrojbi za moguće aktivnosti izvan našeg teritori-

ja. U svim granama obuka se provodi svakodnevno, no ona svojom dimenzioniranošću nije takvog tipa, niti ju je potrebno javno prezentirati, jer danas nema potrebe obukom pokazivati vlastitu snagu. Najbolji odgovor je možda u tome da postrojbe danas ispunjavaju sve svoje zadaće koje dobivaju, što jasno govori da su naše oružane snage zadovoljavajuće pripremljene s obzirom na zahtjeve koji se pojavljuju.

Je li se tijekom preustroja dogodio odljev kvalitetnog stručnog kadra i ako je to točno, je li se to dogodilo zbog lošeg vođenja karijera od najnižih do najviših razina?

Tu ima različitih razmišljanja. No, mi niti jednom pripadniku oružanih snaga ne možemo zabraniti da izabere najoptimalniji posao za sebe. Hrvatska je danas tržišno organizirana i mnogi sustavi izvan oružanih snaga spremni su dobro platiti djelatnicima oružanih snaga koji su prepoznani kao stručnaci u svom poslu. Na konkretne ponude uglednih firmi teško je ne odgovoriti. No, istina je da je tijekom reformi otisao određeni dio osoblja, ali mi smo istodobno stvorili novo osoblje škоловano u zemlji i inozemstvu. Stoga možemo reći da se ne pojavljuju problemi uzrokovani odlaskom pojedinih djelatnika ili lošim planiranjem. Svatko tko je htio ostati u sustavu imao je prigodu tijekom prošlih nekoliko godina uskladiti svoje osobne standarde s propisanim kriterijima za ostanak u službi. Osoblje koje je ostalo motivirano je i usavršuje svoja znanja kako bi dugoročno našlo svoje mjesto u sustavu oružanih snaga.

Zadovoljni smo trenutačnom modernizacijom

Možete li ukratko prokomentirati prijedlog Strategijskog pregleda obrane?

Strategijski pregled obrane je jedan od naših posljednjih proizvoda. On je usuglašeno razmišljanje svih struktura MORH-a i oružanih snaga. Usklađen je i s našim obvezama koje proizlaze iz Ustava i zakona, ali i sa zahtjevima koji se pred Hrvatsku stavljuju kao buduću članicu NATO saveza. Sav Strategijski

pregled obrane usklađen je u pitanju veličina, mogućnosti, sposobnosti oružanih snaga, a osobita pozornost posvećena je dugoročnom financiranju vojnog sustava.

Dio Strategijskog pregleda obrane odnosi se na profesionalizaciju oružanih snaga. Koji je Vaš stav o profesionalizaciji i gdje vidite uzrok rapidnog povećanja zahtjeva za civilno služenje vojnog roka?

Trend izbora civilnog služenja vojnog roka postoji i u drugim zemljama isto kao i kod nas i taj proces se otprilike istom brzinom razvijao. Mnoge zemlje su donijele rješenja u svezi s tim pa i mi pokušavamo pronaći najprihvatljivije rješenje. S druge strane, pojam profesionalizacije je mnogo širi nego što ga mi interpretiramo. Mi često pod pojmom profesionalizacije shvaćamo napuštanje obvezujućeg oblika služenja vojnog roka i organiziranje vojske samo s plaćenim osobama. To je pojednostavljen način shvaćanja. Pod pojmom profesionalizacije podrazumijevamo uspostavljanje mnogo viših standarda unutar oružanih snaga, mnogo veće stupnjeve osposobljenosti i školanosti, podrazumijevamo usvojenost standarda i procedura koje su danas postavljene u standardima zapadnih vojnih sustava te mnogo veću uspješnost u provedbi svakodnevnih zadaća. Profesionalizacija je, dakle, kontinuiran i dugotrajan rad u izgradnji profesionalnih oružanih snaga.

Najveći dio odobrenog godišnjeg budžeta Ministarstva obrane još uvijek odlazi na plaće. Mislite li da je zbog toga modernizacija oružanih snaga u drugom planu i koliko ste uopće zadovoljni trenutačnom moderniziranošću i opremljenosću naše vojske?

Kada govorimo o postotku izdvajanja za osoblje tada moramo postaviti pitanje koji je osnovni broj na temelju kog je izračunava postotak. Ako podešemo od toga da je u trenutku kada smo započeli reforme budžet bio 5,4 milijarde kuna, a da je danas 3,6 milijardi kuna, onda smo reformama u odnosu na početno stanje došli do toga da da-

nas oružane snage ne troše više od 50 posto početnog budžeta. No, mi danas postotak izdvajanja izračunavamo s obzirom na budžet koji nam je posljednji odobren (3,6 milijardi), tako da is pada da smo opet u visokom postotku izdvajanja za osoblje. Ipak, u posljednjih godinu dana moramo biti zadovoljni jer smo napravili remont na borbenim zrakoplovima, u tijeku je remont helikoptera te smo postigli visok stupanj sposobnosti zrakoplovstva. U isto vrijeme pokrenut je velik broj poslova na održavanju brodova. Za postrojbe kopnene vojske pred donošenjem smo odluke o unapređivanju oklopnih sustava, pred nama je nabava oklopnih transportera, koji će povećati mobilnost postrojbi i omogućiti ispunjavanje ciljeva u slučaju mirovnih misija. Dakle, ne možemo biti nezadovoljni. No, Glavni stožer uvijek želi postići što veći stupanj ispravnosti vojne tehnike.

Jesmo li postigli potrebnu razinu vojne i civilne sposobjenosti naših pripadnika, poglavito u svladavanju stranih jezika?

Sustav školovanja u našim oružanim snagama razvija se od 1991. godine. Od tada do danas brojni su dočasnici i časnici prošli kroz razne oblike vojnog školovanja. Unazad dvije godine krenuli smo s projektom civilno-vojnog školovanja oslanjajući se na sveučilišta i fakultete u Hrvatskoj. Cilj nam je razviti visokoškolovano osoblje tako da u postojeće fakultete i njihove kolegije ugrađujemo vojne module i na taj način dobijemo visokoškolovanu osobu s diplomom civilnog fakulteta, ali koja u isto vrijeme ima potrebna znanja za pokrivanje određenog granskog ili rođovskog područja. No, to nije jedini oblik školovanja, jer osim školovanja u zemlji svoje osoblje školujemo u najuglednijim vojnim školama diljem svijeta. Veliku pozornost posvećujemo učenju stranih jezika, jer je strani jezik alat bez kojeg se usvojeno znanje ne može predstaviti izvan granica Republike Hrvatske, a strani jezik sve više dolazi do izražaja u međunarodnim vježbama u kojima sve više sudjelujemo, kao i u sudjelovanju u mirovnim misi-

jama. Riječu, učenje stranih jezika je dan je od naših prioriteta.

Naši su vojnici cijenjeni zbog ratnog iskustva

Svako naše slanje pripadnika u neku mirovnu misiju donosi nam višu poziciju u zapovjedništvu misije i veći ugled utemeljen na dojmu koji su ostavili predhodnici. Što to drugi prepoznaju u našim pripadnicima te im ukazuju takvo povjerenje?

U ovom trenutku u cijelom svijetu nedostaje vojnika, dočasnika i časnika za ispunjavanje zadaća mirovnih misija i stabilizaciju svjetskih procesa u smislu uspostave i očuvanja mira. Vojnici

koji dolaze iz Hrvatske cijenjeni su jer imaju ratno iskustvo i prepoznaju mnoge opasnosti koje oni bez iskustva ne mogu dobro uočiti. Unatoč poteškoćama u početku, danas imamo ugodan sustav priprema za odlazak, kao i za provedbu misije, tako da sa svakom završenom misijom i naša iskustva rastu i olakšavaju nam odlazak i boravak u onim slijedećim. Naši pripadnici su dokazali da bez većih poteškoća svoje vojničke zadaće mogu ispunjavati i izvan granica Hrvatske, i to na opće zadovoljstvo.

Kakva je budućnost hrvatskih oružanih snaga?

Moramo poći od činjenice da sve zemlje svijeta imaju svoju vojsku, bez

obzira na to što neke od njih stotine godina nisu ratovale na svom području. Oružane snage imaju svoju vrijednost. One osiguravaju temeljnu i dugoročnu stabilnost države. One su u još uvijek nepredvidljivom svijetu jامство mira za građane svojih država. Stoga sam uvjeren da i naše oružane snage imaju dobru budućnost. One će biti dimenzionirane kako su dimenzionirane oružane snage i u drugim europskim i svjetskim državama, tako da ne opterećuju previše državu a da su u stanju ispuniti svoju zadaću. Osobito bih istaknuo da su oružane snage prostor u kojem velik broj mlađih i ambicioznih ljudi koji žele cijeli život učiti imaju mogućnost stalnog učenja i napredovanja, rada u Hrvatskoj, putovanja po svijetu, stjecanje novih iskustava, upoznavanje svijeta na jedan drukčiji način nego što bi ga se moglo upoznati u nekim drugim civilnim poslovima. Oružane snage nude obilje mogućnosti različitim zvanjima i djelatnostima. To više nije trom, nepokretan i pasivan sustav. U vrijeme mira to je dinamičan sustav koji se zasniva na stalnom učenju, održavanju i predstavljanju vlastitih sposobnosti te opravdavanju materijalnih sredstava koja su u njih uložena. Želim poslati poruku mlađim ljudima u Hrvatskoj koji traže budućnost - uvjeren da će oružane snage za neke od njih biti dobar izbor životnog zanimanja.

Što biste na kraju, u prigodi obilježavanja Dana oružanih snaga poručili čitateljima Hrvatskog vojnika?

Svim čitateljima Hrvatskog vojnika čestitam ovaj veliki dan. On govori o stotinama tisuća pripadnika oružanih snaga koji su ispunili svoju zadaću na velikom ispit u pred kojim se našla Hrvatska prije četrnaest godina. Obilježavajući Dan oružanih snaga sjećamo se svih onih koji su bili pripadnici Hrvatske vojske i koji to još uvijek jesu. Sjećamo se njihovog iskazanog napora i zahvalni smo im za sve što su učinili. Posebnu zahvalu dužni smo svim našim poginulim braniteljima i invalidima koji su i podnijeli najveću žrtvu u stvaranju Hrvatske vojske i hrvatske države. ■

Stručna rasprava o Strategijskom pregledu obrane

Stručna javna rasprava o završnom prijedlogu dokumenta "Strategijski pregled obrane" održana je 20. svibnja u vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju.

snimio Tomislav BRANDT

Naime, Ministarstvo obrane je završilo izradu prijedloga dokumenta "Strategijski pregled obrane" koji

predstavlja temelj za nastavak reformi obrambenog sustava, a smjernice iskazane u tom dokumentu bit će ugradene u razvojne planske dokumente MORH-a, prvenstveno u Dugoročni plan razvoja OS RH. Raspravu je organiziralo MO i GSOS RH, a na nju su pozvani stručnjaci iz područja nacionalne sigurnosti i defendologije, predstavnici akademске i znanstvene zajednice, parlamentarnih stranaka i novinari.

Sudionike rasprave pozdravio je ministar obrane Berislav Rončević koji je izrazio veliko zadovoljstvo što se SPO pojavio na javnoj raspravi. Istaknuo je da je to zajednički projekt nekoliko ministarstava i državnih tijela, te je posebno naglasio potporu koju je u izradi tog dokumenta dao cijeli državni vrh.

O važnosti SPO-a govorio je Igor Pokaz pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku koji je kazao da se Strategijski pregled obrane, čiji je proces izrade započeo u listopadu 2003. godine, kod nas izrađuje prvi put, te je naglasio kako je to dokument koji se radi prvenstveno radi nas samih. I Pjer Šimunović, nacionalni koordinator za NATO ponosan je na sve što je učinjeno kao i činjenicom da smo ovладali složenim i teškim procesom izrade jednog takvog dokumenta.

Inače, javna rasprava o završnom prijedlogu SPO-a jedna je od aktivnosti koje su predviđene u procesu njegovog donošenja, a prijedlozi i primjedbe s javne rasprave zasigurno će pridonijeti da taj dokument, čiji je krajnji cilj što kvalitetnije uređeni obrambeni sustav, bude što bolji.

Izaslanstvo GS-a oružanih snaga Republike Albanije u trodnevnom posjetu OSRH

Visoki standardi i profesionalizam

Izaslanstvo Glavnog stožera oružanih snaga Republike Albanije, koje je predvodio načelnik GS-a general pukovnik Pellumb Qazimi, a u čijem su sastavu bili i brigadir Alfred Hajdini, zapovjednik Dočasnice akademije, pukovnik Kujtim Lika, stožerni časnik u kabinetu GS RA i bojnik Hysen Hoxhalli, stožerni časnik u J5, tijekom trodnevnog boravka u Republici Hrvatskoj posjetilo je 19. svibnja Središte za međunarodne vojne operacije i poligon "Korana", gdje se provodi praktični dio obuke vojnih promatrača.

Kapetan bojnog broda Ivan Anić, zapovjednik SMVO-a, upoznao je generala Qazimia s razvojem i aktivnostima Središta, a na poligonu "Korana", gdje mu je domaćin bio brigadni general Josip Stojković, zapovjednik 1. korpusa, general Qazimi je naznačio završnoj vježbi međunarodnog tečaja za vojne promatrače UN MOC-5 u kojoj je simuliran upad u objekt i njegova pretra-

ga. Na poligonu je održana i kratka prezentacija Temeljnog tečaja za vojne promatrače koje provodi SMVO, a prikazan je i film s vježbe koja je održana prethodnog dana, i to njezin naj-brutalniji dio. Načelnik GSOS-a Albanije obišao je i ostale radne točke na kojima se provodila vježba te je porazgovarao s polaznicima tečaja, a dojmovi su mu bili više nego dobri. "U Središtu za međunarodne vojne operacije i ovdje na poligonu video sam ono što sam očekivao od Hrvatske vojske, a to je pravi profesionalizam i posvećenost onome što se radi", rekao je general Qazimi te je dodao kako je vidio da se primjenjuju novi standardi, a procedure koje se provode odgovaraju profesionalnim standardima, ali i standardima NATO-a. Osobito je važnim ocijenio međunarodni karakter

snimio Tomislav BRANDT

tečaja za vojne promatrače jer Hrvatska na takav način, kako je rekao, daje velik doprinos međunarodnoj zajednici. Istaknuo je da je uspostavio iznimno dobre odnose s načelnikom GSOS-a RH, a dosadašnju suradnju hrvatskih i albanских oružanih snaga ocijenio je jako dobrom, posebice suradnju u sklopu Američko-jadranske povelje. Kazao je da ovo nije njegov prvi posjet Republici Hrvatskoj i da zna kako radi Hrvatska vojska, te je na kraju poželio sve najbolje, kako Hrvatskoj vojsci tako i hrvatskom narodu.

L.PARLOV

Sastanak NATO foruma

U Domu hrvatskih branitelja u Puli održan je 17. i 18. svibnja sastanak NATO foruma "Stalna skupina logističkih eksperata zemalja Partnera" (SG PLE).

Sastanak je održan radi provedbe aktivnosti u sklopu odobrenog Individualnog partnerskog programa Republike Hrvatske, a u organizaciji oružanih snaga. Važnost ovoga foruma svakako je u činjenici što je na početku sastanka Republika Hrvatska preuzeila dvogodišnje predsjedanje SG PLE-om. Funkciju predsjednika obnašat će brigadir Damir Kuštelega, a funkciju tajnika bojnik Darko Vukosavić.

Temeljna zadaća SG PLE definirana je smjernicama LSM-a (Stožer logistike) s partnerima i M&TG (Skupina za kretanje i transport) s partnerima, a uključuje razmjenu informacija radi postizanja interoperabilnosti između NATO i ne-NATO zemalja za potrebe angažiranja logističkih snaga i sposobnosti s kojima zainteresirane zemlje žele sud-

jelovati u NATO vođenim operacijama.

Svečanost otvaranja foruma organizirana je u večernjim satima 16. svibnja svečanim domjenkom, dok je radni dio započeo sljedećeg dana pozdravnim riječima načelnika Uprave za logistiku GSOS-a RH, brigadnog generala Mate Ostovića. Istaknuvši važnost ovog foruma koji, između ostalog, uključuje identifikaciju, razvoj i sudjelovanje logističkih snaga i sposobnosti ne-NATO zemalja koje su voljne sudjelovati u NATO vođenim operacijama, general Ostović je prisutnima zaželio uspješan rad te kvalitetnu razmjenu iskustava zemalja sudionica. Između 30 sudionika sastanka, osim hrvatskih časnika-domaćina, bili su pripadnici oružanih snaga Albanije, Austrije, Bugarske, Kanade, Estonije, Finske, Francuske, Njemačke, Izraela, Litve, Makedonije, Poljske, Rumunjske, Slovenije, Švedske,

snimio Dubravko KOVAC

Švicarske, Velike Britanije i Ukrajine. Sudionici NATO foruma u svom su radnom dijelu, obradili i teme o nacionalnim logističkim strukturama i mogućnostima, iskustvima u pružanju i korištenju potpore zemalja domaćina, te NATO logističkim vizija i ciljeva. Uz opisani forum, kao dio cijelokupne aktivnosti organiziran je i sastanak u svezi s MILU (uspostavljanja multinacionalnih logističkih postrojbi), te posjet zrakoplovnoj bazi Pula, obilazak Istre i posjet nacionalnom parku Brijuni.

A. DEČAK

Sastanak načelnika uprava za logistiku

U prostorijama Doma HV-a u Puli održan je 16. i 17. svibnja sastanak načelnika uprava za logistiku zemalja potpisnica Jadranske povelje.

planskog odjela iz NATO-a. Osnovni cilj seminara bio je, prema riječima načelnika Uprave za logistiku GSOS-a RH, brigadnog generala Mate Ostovića, razmjena iskustava između zemalja potpisnica u pogledu razvoja logističkog sustava, kao i njegove prilagodbe zahtjevima NATO-a primjenom traženih doktrina i procedura. "Željeli smo razmotriti područja moguće suradnje u budućnosti, s obzirom na to da je namjera A3 povelje činjenje zajedničkih napora u približavanju NATO-u", dodao je general Ostović. Kao rezultat dvodnevnih razgovora i razmatranja iskustava, na sastanku je jednoglasno zaključeno kako se ovakvi susreti trebaju održavati barem jednom godišnje, a koristili bi kontinuiranom razmatranju razvoja ili suradnje, te raspravama o važnim pitanjima logističkog susta-

va. Dogovoren je da se sljedeći sastanak održi u Albaniji, gdje bi glavna tema bila način osposobljavanja osoblja za potrebe logistike.

Ovaj je sastanak za Hrvatsku vojsku vrlo važan i zbog zaključka o održavanju stožerne vježbe logistike 2007. godine u Hrvatskoj, na kojoj bi se kroz proces planiranja uvežbavalo naše časnike u NATO procedurama planiranja te provedbi takvih vježbi. Potporu toj inicijativi dali su predstavnici sve tri zemlje potpisnice, kao i predstavnici NATO-a, koji bi pomogli u ostvarivanju cilja vježbe. Nakon kvalitetno provedenog radnog dijela, zadovoljni postignutim smjernicama budućih susreta, suradnje i razvoja logističkih sustava, sudionici sastanka posjetili su nacionalni park Brijune.

A. DEČAK

snimio Dubravko KOVAC

Osim predstavnika tih zemalja, sastanku su nazočili i predstavnik američkog Zapovjedništva za Euro-pu i predstavnik međunarodnog

Osiguranja izaslanstava

Tijekom osiguranja posjeta slovenskog ministra obrane uspostavljen je visokoprofesionalni odnos koji su odmah prepoznali svi u slovenskom izaslanstvu, posebice ministar koji se koristio svakom prigodom da komunicira i fotografira se s nama. Nismo mogli izbjegći ni davanje intervjua za slovensku televiziju, kojima smo bili osobito zanimljivi kao pripadnici vojske susjedne im države koja osigurava njihovog ministra u Afganistanu

Iz Afganistana Robert MIKAC

Uz stalan posao unutar MNMP satnije tijekom proteklog razdoblja, pripadnici MNMP satnije odradili su i velik broj eskortnih osiguranja. Zbog velikog broja izaslanstava koja dolaze u Kabul u službeni posjet Zapovjedništvu ISAF-a, sve strukture MNMP satnije su uključene u pripremu, planiranje i provedbu eskortnih osiguranja.

To izgleda ovako - nakon najeve dolaska izaslanstva, program posjeta i pripremu smještajnih prostorija te dogovaranje sastanaka, kao i sve promjene tijekom boravka, odrađuje JVB (*Joint Visitor Biro*), ured HQ ISAF-a. Nakon svih preliminarnih radnji u pripremi dolaska izaslanstava, JVB ured šalje službeni dopis FPM (*Force Provost Marshal*) HQ ISAF-a ili izravno na PM (*Provost Marshal*) KMNB-a. Nakon dobivenih dopisa PM MNMP satnije odlučuje može li, s obzirom na trenutačne obvezе MNMP satnije, prihvati provedbu navedenog osiguranja. Nakon prihvatanja zadaće PM šalje zahtjev za osiguranjem na OPS (*Operations and Plans*) ured unutar MNMP satnije. OPS časnik u suradnji s PM-om dodjeljuje zadaću jednom od zapovjednika vodova koji određuje zapovjednika tima koji će obaviti eskortno osiguranje. Potom se dogovara sastanak s eskortnim časnikom iz JVB ureda koji je zadužen da bude kontakt osoba u provedbi osiguranja.

Sve pojedinosti osiguranja su detaljno razrađene

Na koordinacijski sastanak odlazi imenovani zapovjednik osiguranja te, ukoliko treba, OPS časnik i sam PM, ako se radi o osiguranju najvišeg ranga. Na sastanku se dogovaraju svi

Svakom novom zadaćom naši pripadnici dobivaju sve više poхvala

detalji vezani uz osiguranje. Nakon što se dobiju sve neophodne informacije, OPS ured sastavlja zapovijed za provedbu osiguranja, a zapovjednik osiguranja sa svojim eskortnim timom odlazi na izviđanje pravca osiguranja i samih objekata. Prate se i prikupljuju informacije iz svih raspoloživih izvora o sigurnosnoj prosudbi, mogućim ugrozama i specifičnostima prometnica te o okruženju u kojem se obavlja osiguranje. Izvori informacija su naše ophodnje koje svakodnevno prolaze Kabulom i okolicom, JOC (*Joint Operation Centar*) KMNB-a, članovi NIC-a i časnik za vezu sa KCP-om. U izviđanju trasa MPs pokušavaju uočiti i zabilježiti sve detalje o stanju i uvjetima na prometnicama, kritičnim točkama, nastoje izvidjeti glavne i rezervne pravce kretanja te procedure ulaska u pojedine instalacije, ministarstva i veleposlanstva. Zbog različitih SOP-a i procedura pri ulasku u različite instalacije, potrebno je pokazati dosta uvjerljivosti i diplomatskih vještina. Osobito se to odnosi na službene posjete američkim instalacijama gdje američki vojnici na ulazu traže pražnjenje spremnika sa streljivom iz oružja.

Tijekom prva dva mjeseca eskortnih osiguranja, kojih je bilo iznimno mnogo, stekli smo veliki ugled unutar HQ ISAF-a, a posebnu naklonost i prijateljstvo JVB ureda. Veliko povjerenje časnika iz JVB ureda ogleda se i u tome da otvoreno ističu kako bez pomoći i suradnje MNMP više ne mogu obnašati svoj posao u potpunosti.

Pohvale s najviše razine

Zadnja dva osiguranja u kojima je profesionalnost naših pripadnika došla maksimalno do izražaja bila su osiguranje izaslanstava general pukovnika Josepha Steina, DCOS zračnog prometa i osiguranja slovenskog ministra obrane Erjavca.

Nakon završetka osiguranja general pukovnika Josepha Steina dogodila se nesvakidašnja stvar. Uobičajeni oblik zahvale za profesionalnost tijekom obavljanja osiguranja jest stisak ruke i zahvala te, ponekad, naknadno upućeno pismo zahvale zapovjedniku postrojbe u kojem se pohvaljuju djelatnici za požrtvovnost i profesionalnost tijekom obavljanja dužnosti. No, general pukovnik je to učinio neposredno pred odlazak uručivši svakom našem vojnom policajcu rukom pisano dugačko pismo zahvale. Nesvakidašnji način!

Tijekom osiguranja slovenskog ministra obrane odmah na početku je uspostavljen visokoprofesionalni odnos koji su svi u slovenskom izaslanstvu odmah prepoznali, osobito ministar koji se koristio svakom prigodom da komunicira i fotografira se s nama. Nismo mogli izbjegći ni davanje intervjuza za slovensku televiziju, kojima smo bili osobito zanimljivi kao pripadnici vojske susjedne im države koja osigurava njihovog ministra u Afganistanu. ■

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Indiji

Veleposlanik mi je rekao da ga je general Palmieri tijekom zajedničke večere pozvao u posjet zapovjedništvu misije. Obećao je da će to svakako učiniti sada kada je ono u Sri-nagaru. Tijekom mog posjeta djelatnici Veleposlanstva nisu skrivali srdačnost i zanimanje za naš posao i položaj u misiji. U Rawalpindiju sam prenio generalu veleposlanikove pozdrave i uručio mu prikladan poklon koji mu je veleposlanik Dino Debeljuh poslao

Iz Indije Davor ČULJAK

Veleposlanik Dino Debeljuh primio me u Hrvatskom veleposlanstvu na West Endu. Prve kontakte uspostavila je Marija, kada je bila pomoćnica šefa misije, te je upoznala našeg veleposlanika s generalom Palmierijem. Još tada Dino Debeljuh nam je ponudio svoju pomoć u Indiji ukoliko nam bude potrebna. Sad će to izgleda i biti potrebno, jer ni Marija ni ja više nemamo indijsku vizu čije smo produljenje zatražili još u prosincu. Velika zemlja ima veliku administraciju. Dok svi nadležni potpišu papire, ja ću u mirovinu. Veleposlanik mi je rekao da ga je general Palmieri tijekom zajedničke večere pozvao u posjet zapovjedništvu misije. Obećao

mu je da će to svakako učiniti sada kada je ono u Sri-nagaru. Tijekom mog posjeta djelatnici Veleposlanstva nisu skrivali srdačnost i zanimanje za naš posao i položaj u misiji. U Rawalpindiju sam prenio generalu pozdrave i uručio mu poklon koji mu je veleposlanik Debeljuh poslao. CMO mi je još jednom rekao: „Imate pravog veleposlanika“. A ni mi nismo ostali bez znaka pažnje iz domovine.

Kako se oženio indijski načelnik Glavnog stožera

„Force“ je list indijskog Ministarstva obrane u čijem zagлавju stoji *the complete newsmagazine on national security*. Izlazi tjedno, ima stotinjak stranica i košta 50 indijskih rupija ili otprilike sedam kuna, što nije malo, jer dnevne novine ne koštaju više od dva rupija. Evo dijela članka pod naslovom „King of Hearts“, podnaslova „Ne budi štakor u utrci štakora, budi tigar, kaže general JJ Singh, načelnik Glavnog stožera (rat je štakor, ali i

bjegunac u vojnoj terminologiji): „Scena kao iz filma. U prenatrpanoj prostoriji mladi časnik je ugledao prelijepu djevojku u pratinji njezinih roditelja na novogodišnjoj zabavi u Časničkom klubu. Gotovo sva lica su bila poznata, jer klub posjećuju članovi. Samo je djevojka bila nova. Radoznalost se probudila i samouvjereni se satnik okladio sa svojim prijateljima da će plesati s njom. Djevojka ga je odbila; dala mu je do znanja da nije zainteresirana; otisla je i sjela pokraj svoje majke da odvrati mladića. To je ono što zovu preprekom na časničkoj obuci. Ali on je odlučio pokazati umještost u pregovaranju, kako su ga učili na tečaju. Prišao je majci i pi-

Nije baš izravno povezano s nacionalnom sigurnošću, ali sad barem milijun indijskih vojnika zna kako im se načelnik Glavnog stožera oženio. A i mi.

Old Delhi

Pred Red Fortom uzimam rikšu. Pิตam za cijenu. Ne pogađam se, odmah pristajem. Mršina su se usta razvukla u neskriveni osmijeh, misli - koja li je ovo budaletina i kako me je uzeo. Za onih nepunih sedam kuna stoeći vrti pedale i presijeca glavnu prometnicu. Zatvaram uši da ne čujem kočnice. Ulazimo u Stari Delhi, iz njega izlazi slon i pravilno se uključuje u promet. Lijevo je *Spice Market* u svetište Sikha. Ulica puna svjetine koja se giba i staje, pogaća se i kupuje, rikše se dodiruju kotačima, vozači se pogledavaju s bijesom u očima i psovkom na usnama. Po ulici rasprostrte deke i na njima sva sila povrća. Hindu hram oslikan svastikama. Jama Masjid, koji je izgradio isti onaj Shah Jahan koji je gradio Taj Mahal, Red Fort, dobar dio Delhija i Agre. Nekada su vladari znali ostaviti nešto za sobom. U cijeloj toj gužvi vidim kako se ljudi Peru vodom iz posuda ispred svojih radnji. I poneki živopisni

sveti čovjek svako malo izroni odnekuda s nekakvim štapom pokušavajući dovesti samoga sebe do sutra. Dobre želje ne koštaju mnogo. Vrijedi vidjeti sjaj u očima nekoga kome si omogućio da ljudski ruča. Mrši su se rebra napela ispod tanke, stoljećima neoprane košulje. Staje zadihan. Plaćam mu dvostruko. Nije ovo svijet za mene. Cijele države počivaju na kastama i izrabljivanju, a ja se rodio sa žaljiv. Čekam samo Vishnu da mi se ukaže i kaže: „Na, vozi onda ti rikšu, hajvanu jedan!“ ■

tao je ljubazno bi li mogao plesati s njezinom ljupkom kćerkom. Što je si rota majka mogla učiniti suočena s takvom drskošću. I satnik Joginder Jaswant Singh zaplesao je prvi put s petite Anupama, koja će za nekoliko mjeseci postati njegova supruga. Putovanje od prvog plesa do primaće sobe bilo je kratko. Nošen ljubavlju prema Anupami, satnik JJ je pribjegao frontalnom napadu. Posjetio je Anupaminog oca, također časnika. Kada su se vrata jednom otvorila, više nije bilo povratka...“

U Taktičko-simulacijskom središtu održana međunarodna vojna vježba

CENCOOP CAX 05

"Ovo je najveća i najvažnija vježba koju OSRH, a time i HKoV, provode ove godine. I s obzirom na značenje inicijative i broj sudionika, ali i na broj civilnih organizacija koje smo uspjeli animirati i angažirati. Vrlo smo zadovoljni načinom na koji je provedena, a isto mogu reći i o reakcijama stranih kolega", istaknuo je brigadni general Dragutin Repinc

— Željko STIPANOVIĆ, Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Taktičko - simulacijsko središte bilo je od 9. do 19. svibnja mjesto prve međunarodne simulacijske vježbe tako velikog opsega u kojoj su osim pripadnika naših oružanih snaga sudjelovali pripadnici oružanih snaga iz Austrije, Mađarske, Rumunske, Slovačke, Slovenije i Švicarske te predstavnici Češke, Ukrajine, Srbije i Crne Gore te Bosne i Hercegovine koji su u vježbi sudjelovali kao promatrači.

Sve češća nazočnost oružanih snaga u mirovnim misijama koje su ujetovane teškom globalnom situacijom u kojoj su novootvorena krizna područja postala dio naše svakodnevice bio je glavni razlog okupljanja tako velikog broja snaga na jednoj vježbi kako bi se preko računalnih simulacija što realnije pripremili za odlazak u neku od mogućih misija. Vježba je u sebi sintetizirala brojne situacije u kojima bi se postrojbe mo-

gle naći, a neki od ciljeva su bili razvoj učinkovite konstrukcije za upravljanje krizama, profiliranje preko regionalne suradnje, civilno-vojna suradnja, transparentnost među svim sudionicima, kontakti između naroda i pojedinaca, razvoj spremnosti za zajedničko djelovanje te doprinos razvoju CENCOOP-a u potpori mirovnih operacija.

Sve zemlje CENCOOP-a pozvane na vježbu

Na sudjelovanje u vježbi bile su pozvane sve zemlje članice CENCOOP-a, a vježba je primarno bila namijenjena stožeru bojne te ekvivalentnom broju zapovjednika satnija. Želeći ostvariti što realniju situaciju, na vježbu su pozvani i predstavnici civilnih institucija (Crveni križ, Državna uprava za zaštitu i spašavanje, UNHCR, Antiratna kampanja Hrvatske...) od kojih se očekivalo iskustvo

iz područja organiziranja i pružanja humanitarne pomoći, te borbe protiv kriminala i uspostavljanja javnog reda (nismo zaboravili MUP-ovce koji su također sudjelovali u vježbi), dok se od vojnih sudionika očekivalo iskustvo u operativnom radu stožera bojne. U sklopu vježbe održan je Dan visokih gostiju na kojem su nazočili zamjenici načelnika glavnih stožera i drugi predstavnici zemalja CENCOOP-a te civilne organizacije. Ugledne goste pozdravio je u ime nositelja vježbe, general pukovnik Marijan Mareković, zapovjednik HKoV-a, a potom su prezentacije o pripremama za vježbu i tijeku vježbe održali brigadni general Dragutin Repinc, časnik za raspoređivanje vježbe i bojnik Denis Deković časnik za provedbu i voditelj vježbe.

Navođenje "suhih" podataka ipak ne može u potpunosti dočarati vježbu, njezin realitet, uvjerljivost, trud

organizatora i sudionika...Ovaj put, imali smo mogućnost sudjelovati u njoj, i to u sklopu našeg novinarskog zanimanja. Svakodnevni rad na svom dijelu posla, ali i komunikacija sa svim sudionicima tijekom svih deset dana pružila nam je priliku da doista steknemo dojmove "iz prve ruke". Suradivali smo i komunicirali s časnicima takoreći iz cijele srednje i jugoistočne Europe, pripadnicima naših civilnih tijela... Za organizatore bila je riječ o golemom poslu. Ne govorimo samo o "tehnološkom" dijelu, koji nam prvi pada na pamet kad je riječ o računalno podržanim vježbama. Trebalo je napraviti uvjerljiv scenarij, okupiti stručne ljudi raznih profila koji su komunikativni, znaju svoj posao i znaju engleski, službeni komunikacijski jezik vježbe, osigurati sve logističke potrebe...Sve je to zahtjevalo značenje vježbe, za Hrvatsku, ali i inicijativu CENCOOP u cijelini. "Pripreme za vježbu otpočele su još 2003. godine, a cijeli planski proces proveden je po NATO standardima" - rekao nam je prvi čovjek vježbe, brigadni general Dragutin Repinc, želeći dati jedan kratki pregled pred sam završetak vježbe - koja još nije završena, s obzirom na to da će u rujnu ove godine biti završena raščlamba, te potom poslana svim članicama CENCOOP-a". Samo otvaranje vježbe mi smo nazvali malim spektakлом, koji upućuje na njezinu

važnost. Potvrdio nam ga je i general Repinc: "Ovo je najveća i najvažnija vježba koju OSRH, a time i HKoV, provode ove godine. I s obzirom na značenje inicijative i broj sudionika, ali i na broj civilnih organizacija koje smo uspjeli animirati i angažirati. Imamo iskustva iz drugih vježbi u kojima je težište isključivo na vojnim stožerima, ali to ne odražava pravu prirodu današnjih mirovnih operacija, višenacionalnih, te više stranih". Opći dojam? "Vrlo smo zadovoljni načinom na koji je provedena ova vježba, a isto mogu reći i o reakcijama stranih kolega", rekao je general, dodavši da "CENCOOP kao inicijativa ima i te kakvog smisla, te da su predstavnici Rumunjske, koja 2007. postaje predsjedavateljica skupine, već izrazili želju za organizacijom slične vježbe te godine. Sigurno će se, bilo na civilnoj bilo na vojnoj razini, pronaći i drugi načini suradnje" - završio je general.

Sve po UN i NATO standardima

Ipak, bez obzira na velik broj uglednih gostiju i visokih časnika iz nekoliko zemalja, središnju ulogu u vježbi imao je mađarski bojnik Istvan Juhasz, i stožer međunarodne bojne CENCOOP-a, čiji je rad, na čelu s njim kao zapovjednikom, po standardima NATO-a i UN-a (rijec je o peacekeeping operaciji) bio osnovni cilj vježbe. Po scenariju, njegova je bojna imala tešku zadaću normalizacije situacije na kriznom području izmišljene države Merkurije. U stožer su neprestano pristizala izvješća o raznim incidentima, krizama, oružanim sukobima, gladi... Trebalo je i pomoci pri provedbi izbora, komunicirati i djelovati s civilnim organizacijama i medijima... Scenarij je bio više nego zahtjevan, situacija u izmišljenoj državi teško da je mogla biti komplikiranija. Kako se stožer snašao u svojim zadaćama, rekao nam je sam Juhasz, pripadnik pješačke brigade iz Debrecena, koji ima međunarodna iskustva s Kosova, ali i iz Iraka: "Prirodno, nije nam bilo baš lako. Bilo nas je iz više zemalja, i svatko donosi neke svoje metode, ali iz dana u dan postajali smo sve usklađeniji. Uspjeli smo ostvariti svoje ciljeve." Unatoč što je vježba za njegov stožer bila "vrlo zahtjevna", bojnik je to smatrao logičnim, pohvalivši

Stožer bojne
CENCOOP-a

"izvrsno organiziranu pripremu vježbe i scenarija, na osnovi kojeg smo imali brojne prilike uvježbavati reakcije na razne događaje. Mnogo smo naučili i stekli nova iskustva, koja će biti uporabljiva ako budem opet imao prilike sudjelovati u nekoj mirovnoj operaciji"- napomenuo je Juhasz.

Treći čovjek čiji su nam dojmovi s vježbe bili nužni za jednu potpunu sliku bio je bojnik Denis Deković, zapovjednik Taktičko - simulacijskog središta ZZIO-a. "Ovo je za Središte dosad bio najkrupniji zalogaj, od planiranja i pripreme pa sve do provedbe i buduće analize. Ipak, proveli smo vježbu bez ikakvih potresa, zapravo, nadao sam se da će sve ići kako je išlo, ali sam očekivao puno više teškoća". Takva očekivanja nisu zauđujuća, dodali bismo, jer nekoliko nacija, nekoliko udruga, različiti ljudi, različite profesije... Sve je to trebalo uskladiti s ciljevima, mogućnostima te "krcatim" i komplikiranim scenarijem. Dekovićev zaključak je da su uspjeli, što potvrđuju i navodi stranih časnika, od kojih su "najbolji pokazatelji oni neformalni razgovori, u službenim uvijek postoji dio kurtoazije. Sve ocjene naših gostiju, među kojima je bilo i nekoliko zapovjednika sličnih simulacijskih središta, bile su više nego povoljne".

Za kraj, i mi bismo željeli dati ocjenu koja nije kurtoazna. Sami smo sudjelovali u vježbi, i za nas je bila korisna i pružila nam nova iskustva. Isto su nam rekli i drugi "kolege civili" koji su u njoj sudjelovali. Dakle, vježba nije bila cilj samoj sebi, ili cilj koji je trebao poslužiti tek da CENCOOP dobije neku konkretnu inicijativu. Vježba je poslužila svima koji su u njoj sudjelovali da razviju svoje profesionalne vještine u međunarodnom okružju. To je, po našem mišljenju, i ono najvažnije. ■

Zemljovid izmišljene
Republike Merkurije

Međunarodni tečaj UNMOC-5

Talačka kriza u mirovnim operacijama

Posebnost vježbe je u tome da ni jedan od polaznika ne poznaje u potpunosti scenarij vježbe i stoga njihovi instruktori pomno prate i bilježe ponašanje svakog od njih. Tek na večernjim sastancima analizira se dnevna vježba te se poduzimaju daljnje aktivnosti, odnosno radi se na slabim točkama polaznika

Milenka PERVAN STIPIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Završna vježba tečaja za vojne promatrače pod tematskim nazivom "Talačka kriza u mirovnim operacijama" izvedena je 18. svibnja na poligonu "Korana". Vježba je izvedena prema scenariju koji je blizak stvarnom događaju i jedan je od 50-ak različitih incidenata koji polaznici tečaja za mirovne operacije prožive u pet dana koliko im traje obuka na terenu. Kratki sinopsis scenarija "Talačka kriza u mirovnim operacijama" očituje se u sljedećem: u jednom stvarnom prostoru, između

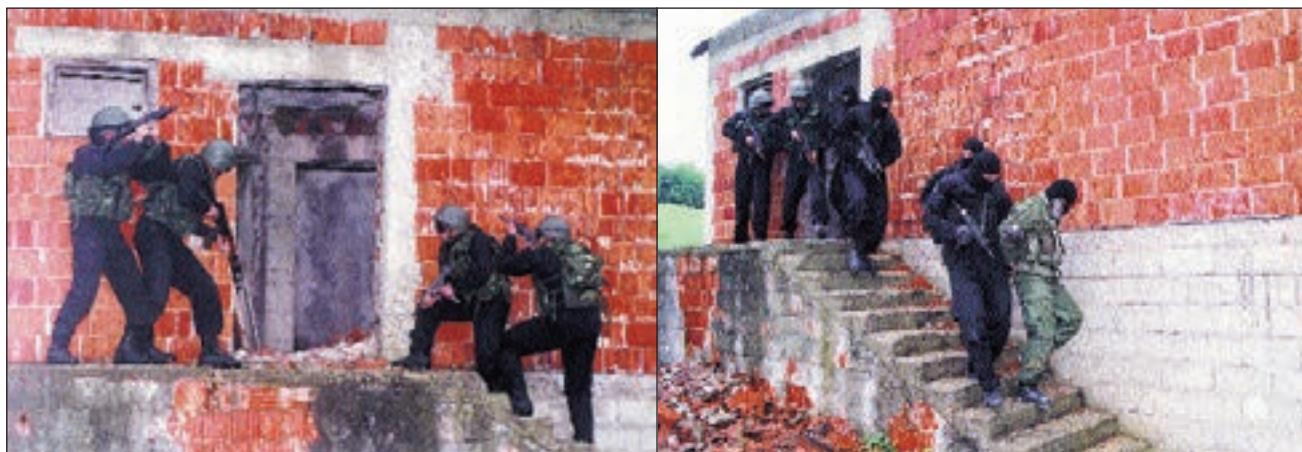
specijalnih snaga koje su dopremljene vojnim helikopterom.

U vježbi sudjelovalo 250 ljudi

Prema riječima zapovjednika Središta za međunarodne vojne operacije kapetana bojnog broda Ivana Anića, u samoj vježbi polazniku je osim fizičke izdržljivosti potrebna i velika doza psihičke stabilnosti. No, da ne bi došlo do neželjenih posljedica, u blizini se uvijek nalazi psiholog koji je i sam prošao takav tečaj. Posebnost vježbe je u tome da ni jedan od po-

jalna djelovanja (u scenariju Snage za specijalna djelovanja), vod iz 33. inženjerijske brigade kao tim za razminiranje na terenu, kao i jedan vojni helikopter. Inače, nabrojene postrojbe već tradicionalno sudjeluju u ovakvim vježbama čiji je cilj ospobiti polaznike za misije UN-a.

Ova završna vježba za vojne promatrače dio je tretjednog tečaja čiji se teorijski dvotjedni dio provodi u Središtu za međunarodne vojne operacije u Rakitju, a drugi, petodnevni na terenu poligona "Korana". Tečaj je

■ Završni dio scenarija je oslobođanje talaca uz pomoć specijalnih snaga koje su dopremljene vojnim helikopterom

dvaju različitih naroda, zbog niza okolnosti (ponajprije ekonomskih pa onda i političkih), dolazi do nesuglasica i do konflikta. Slijedi reakcija UN-a koji formira tampon zonu slanim svojih snaga. No, jedna strana ne želi nazočnost UN snaga pa njihov protest prerasta u otvoreni sukob sa snagama za posebna djelovanja koje su pozvane kao pomoć. Nakon toga pobunjenici negdje na terenu otimaju četvoricu mirovnjaka te ih zamaskirane podvrgavaju dugotrajnom ispitivanju. Završni dio scenarija je oslobođanje talaca uz pomoć

laznika ne poznaje u potpunosti scenarij vježbe i stoga njihovi instruktori pomno prate i bilježe ponašanje svakog od njih. Tek na večernjim sastancima analizira se dnevna vježba te se poduzimaju daljnje aktivnosti, odnosno, prema riječima zapovjednika tečaja bojnika Budinskog, radi se na slabim točkama polaznika.

U vježbi na poligonu "Korana" sudjelovalo je oko 250 ljudi, što u operativnom što u nadzornom timu. Između ostalih sudjelovala je jedna satnija iz 2. gbr (u scenariju kao UN snage), jedan vod iz Bojne za speci-

internacionalnog karaktera jer uz 13 polaznika iz Hrvatske njime se obučava i 11 polaznika stranih oružanih snaga, ovaj put sa svih kontinenata (Gvatemala, San Salvador, Jemena, Toga i SiCG-a). Središte za međunarodne vojne operacije u Rakitju ima certifikat i zbog svog načina rada vrlo je cijenjeno u međunarodnim vojnim krugovima. S mnogim istim takvim središtima u Europi vrlo dobro surađuje pa se tako, primjerice među 21 instruktorem, koliko ih uvježbava polaznike, nalazi i jedan instruktur iz Grčke kao dio razmjene. ■

Četrnaest godina Gromova

U povodu 14. obljetnice osnutka 2. gardijske brigade održana je u petrinjskoj vojarni "Pukovnik Predrag Matanović" 20. svibnja prigodna svečanost.

Uz pripadnike brigade svečanosti su nazočili bivši djelatnici, roditelji poginulih branitelja, vojni uzvanici iz drugih postrojbi kao i nekolicina vojnih kapelana predvođena vojnim ordinarijem mons. Jurjem Jezerincem. Služeći misu zadušnicu u vojnoj kapeli sv. Ilike, zaštitnika Gromova, koja je i spomen-soba u kojoj su uklesane ploče s likom i imenom svakog od 220 poginulih branitelja,

mons. Jezerinac je u propovijedi kazao kako se diktatura relativizma može s religije prebaciti i na život pa tako imamo slučaj da se izjednačuju i žrtva i agresor. No ne treba klonuti, i dati se zavesti zlom nego se vratiti svojim korijenima jer jedino tako žrtve imaju smisla, zaključio je mons. Jezerinac. "Ovu obljetnicu proslavljamo skromno, dostoјanstveno i radno, okrenuti prema budućim zadaćama", rekao je zapovjednik 2. gbr brigadir Branko Predragović postrojenim časnicima i dočasnicima. "Bljesak i Oluju su naš ponos, a ne-

snimila M. PERVAN STIPIĆ

zavisna Hrvatska najveća nam je nagrada", poručio je brigadir Vjeran Rožić, izaslanik zapovjednika 1. korpusa. Završetak svečanosti obilježen je promaknućem u činove te dodjelom nagrada i pohvalnica pripadnicima brigade.

M. PERVAN STIPIĆ

Pripadnici OS-a hodočastili u Voćin

Oko tisuću pripadnika oružanih snaga RH i policije s područja Slavonije i Baranje sudjelovalo je na II. vojnom hodočašću Osječkog dekanata VO u Voćin, Marijansko svetište Požeške biskupije.

Svečano koncelebrirano euharistijsko slavlje predvodio je mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij u RH u zajedništvu s domaćim župnikom u Voćinu Željkom Strnakom, dekanom Osječkog dekanata VO vrl. Antom Mihaljevićem, vojnim kapelanima iz Vinkovaca i Požege te drugim svećenicima.

Na početku mise hodočasnike je pozdravio domaći župnik istaknuvši kako su do sada u Voćin dolazile vojske s ru-

šilačkim namjerama, te su voćinsku crkvu uglavnom ostavile opustošenu ili, pak, kao u nedavnom Domovinskom ratu do kraja srušenu. Danas HV dolazi s namjerama molitve i zagovora Gospu što župljane osobito veseli i ulijeva nadu u bolje sutra nakon rana koje su izazvale ostale.

Hodočasnike je pozdravio i brigadir Alojz Tomašević, zapovjednik požeške vojarne, koji se osvrnuo na povijest hodočašćenja hrvatskog naroda u Marijanska svetišta, a osobito na brojne materijalne i duhovne zavjete hrvatskih časnika i vojnika u prošlosti. Biskup Jezerinac u propovijedi je potakao na hrabrost i nadu u ovim teškim trenucima nesnalaženja i traženja. Vjera u Boga je temelj na kojem treba graditi željeni unutarnji mir u sebi, na radnom mjestu i u svojim obiteljima.

Prvo hodočašće Osječkog dekanata VO održano je prošle godine u Aljmašu, a nagodinu se planira ići u Ilaču. Na taj način vojska i policija žele posjetiti Marijanska svetišta koja su u ratu branili.

OJI

Na početku mise hodočasnike je pozdravio domaći župnik istaknuvši kako su do sada u Voćin dolazile vojske s ru-

Polaznici ZŠ-a u 16. trbr

Nastavnici i polaznici Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro" posjetili su 16. topničko-raketnu brigadu te se kroz riječi o.d. zapovjednika brigade pukovnika Marijana Šokeca upoznali sa životom i radom brigade.

Polaznicima je predstavljen promotivni CD u mini DVD obliku s temom osnivanja postrojbe do danas, kako bi se upoznali sa sustavom obuke u najmoćnijoj topničkoj postrojbi oružanih snaga. Gosti su osim

multimedijalne prezentacije imali prigodu razgledati taktičko-tehnički zbor naoružanja i opreme na strojilištu, te vježbu pod nazivom "NOS-16 u potpori postrojbama u obrani i napadu". Sadržajnost vježbe povećala je i nazočnost pripadnika Bojne za specijalna djelovanja koja je izvela prikaz alpinističkih vježbi te demonstraciju borilačkih vještina.

OJI

Top LLG

NJEMAČKA tvrtka Rheinmetall razvija novu inačicu tenkovskog topa kalibra 120 mm nazvanu LLG (Lightweight Low Recoil). Riječ je o lakšoj inačici poznatog topa s dužinom cijevi od 44 kalibra, oznake L44. LLG ima cijev dužine 47 kalibara i oznaku L47 (dužina iznosi 5600 mm dok je dužina cijevi kod inačice L44 5300 mm). Nova je inačica napravljena od čelika vrhunske kakvoće pa je unatoč većoj dužini vanjski promjer cijevi manji za 20 mm što jasno govori o značajkama uporabljenih materijala. Masa cijevi kod nove inačice je manja za 200 kg, zatvarač je lakši 175 kg.

Top je predviđen za ugradnju u besposadne kupole pa je potpuno automatiziran i prilagođen za postavljanje automatskog punjača. Postoji poseban elektromotor za otva-

ranje zatvarača i uvođenje prve granate u ležište dok se ostale granate uvode djelovanjem mehanizma kojeg pokreće trzaj cijevi.

Na ustima cijevi je postavljena plinska kočnica učinkovitosti 44%

za granatu DM53 ali razvoj još traje i plan je postići veću učinkovitost.

Prve paljbine probe obavljene su tijekom travnja 2004., a ispaljivani su projektili DM33, DM53 te DM18. Prvi su rezultati ohrabrujući i top je pokazao kako je precizniji nego stari L44.

Kao idealna platforma za LLR spominje se buduće njemačko borbeno vozilo pješaštva (BVP) Puma. Zasad

ipak nema zahtjeva njemačke vojske za takvim tipom vozila za potporu, koje je lakše od standardnog tenka kao što je Leopard 2 ali nudi veliku paljbenu moć zahvaljujući topu velikog kalibra. Takvo bi vozilo bilo donekle slično MGS inačici američkog borbenog vozila Stryker, uz ogragu da američko rješenje rabi top kalibra 105 mm.

M. PETROVIĆ

Belgija modernizira svoje C-130H

BELGIJSKO ratno zrakoplovstvo kreće u modernizaciju svojih transportnih aviona C-130H, u koju će u idućem razdoblju investirati oko 25 milijuna eura. Modernizacija kojom će biti obuhvaćeno 11 aviona trebala bi biti okončana do 2009., s time da bi prvi prototip trebao biti završen do 2007. Naglasak belgijske moder-

nizacije bit će stavljen na integriranje "obrambenih" sustava. Tvrte koje će provesti modernizaciju su Thales Aerospace Division, danska Terma A/S, te portugalska OGMA.

U avione će biti ugrađene zadnja inačica Thalesovog Radar Warning sustava, odnosno CATS - 100 (Compact Airborne Threat Surveyor), dok

će Therma isporučiti AN/ALQ-213 paket elektroničke opreme, taktički data sustav, te ACMDS (Advanced Counter Measures Dispensing System) sustav za izbacivanje mamača, odnosno svaki avion će biti opremljen s osam takvih magazina za izbacivanje. Uz to, u pilotsku kabину će biti postavljeni novi Barcovi HDD (Head Down Display) prikaznici. Svoje prijedloge modernizacije belgijskih Herculesa dala je i tvrtka Northrop Grumman, koji se temeljio na AN/APR-39A Radar Warning sustavu, odnosno na sustavu protumjera AN/ALE-47 razvijenog u suradnji s tvrtkom BAE Systems. Ono što je po svemu sudeći bilo presudno u belgijskom natječaju je činjenica kako su europske tvrtke Thales i Terma dosad s velikim uspjehom modernizirale danske, nizozemske, portugalske i francuske Herculese, odnosno da je pritom u avione bila ugrađivana oprema koja je proizvod europske industrije.

I. SKENDEROVIC

Ručni radar

ski primopredajnik, ručno računalno za nadzor i prikaz podataka te bateriju.

U trećoj fazi prototip će se dovršiti do faze serijske proizvodnje i opremiti naprednim algoritmima za identificiranje broja i vrste bića iza zida. Moći će otkriti broj ljudi i razlikovati je li riječ o muškarcu, ženi, djetetu ili pak psu.

Radar će omogućiti detekciju na udaljenosti od 25 do 50 m, ovisno o debljini zida (obično do 20 cm) i materijalu. Na otvorenom domet radara je 125 m. Moći će učinkovito djelovati udaljen od zida do maksimalno 5 m tako da primopredajnik ne mora biti naslonjen na zid.

Uporabom dva senzora koji djeluju sinkronizirano triangulacijom će se moći precizno ustvrditi položaj osoba u drugoj sobi. Uporaba radara visoke rezolucije omogućava prikupljanje detaljnih podataka o osobama iza zida. Primjenom dopplero-vog efekta i vremenskofrekvencijske analize može se prikupiti podat-

ke o tome što osobe rade s druge strane zida. Prema istraživačima mogu se vizualizirati ne samo pokreti ruku i nogu već i otkucaji srca te disanje. Vjeruje se kako bi se radar mogao rabiti i za otkrivanje pojedinaca u masi na temelju pojačane napetosti (ubrzano disanje i ubrzani rad srca) koja je karakteristična za osobe koje se spremaju na nasilan čin, teroristički napad i slične aktivnosti.

Moguća uporaba je i u mirovnim misijama u specifičnim državama. Tako bi se radarem moglo provjeriti nije li se naoružani terorist prikrio u široku žensku odjeću, a zbog kulturno-razloških razloga nije poželjan klasičan fizički pregled.

Program je zasad još uvijek u razvojnoj fazi, prikazana je samo stacionarna inačica radara koja je ipak prevelika za nošenje u ruci. Cijena komponenti uporabljenih u proizvodnji prototipa bila je oko 500 eura tako da je zahtjev za jeftinim uređajem vjerojatno uspješno ostvaren.

M. PETROVIĆ

NIZOZEMSKI istraživački laboratorij TNO razvija jeftin ručni radar koji može skenirati kroz zid, a namijenjen je protuterorističkim djelovanjima i primjeni u urbanom okružju. Radar rabi tehnologiju frekvencijski moduliranog stalnog zračenja na frekvenciji od 2,48GHz. Tijekom prošle godine prikazan je rad tehnološkog demonstratora, odnosno statičnog prototipa koji kontrolira PC računalo. Tijekom ove godine trebao bi biti dovršen i prototip ručnog prijenosnog radara.

Ručni će sustav uključivati radar-

F-104 - Izarova gradnja 04

BRODOGRADILIŠTE Izar u Ferrolu nedavno je proslavilo porinuće četvrte i ujedno zadnje fregate višestrukne namjene, imena Mendez Nuñez ili oznake F-104 iz serije F-100 klase brodova za španjolsku ratnu mornaricu. Gotovo 80 % broda bilo je izgrađeno na navozu prije samog porinuća. Tako brza gradnja bila je omogućena sustavom integrirane izgradnje koje je za svoje potrebe posebno razvilo samo brodogradilište.

Primopredajom F-104, koja je predviđena za veljaču 2006. godine uspješno će završiti program izgradnje fregata serije F-100. Fregata Mendez Nuñez sadrži sljedeće karakteristike:

- duljina preko svega 146,70 m,
- duljina vodne linije 133,20 m,
- širina preko svega 18,60 m,

-gaz 4,84 m pri maksimalnoj istisnini 5800 t,

-maksimalnu brzinu 28,50 čv.

Pri brzini u službi od 18 čv fregata postiže autonomnost do 4500 nautičkih milja s 202 člana posade. Propulzija je kombinirana s dvije GE LM 2500 plinske turbine koje daju 34,8 MW snage i dva Izarova dieselska motora snage 9 MW.

F-104 ima sletno-poletnu palubu namijenjenu helikopterima, duljine 26,4 m koja može primiti jedan helikopter. Za tu vrstu fregata španjolska ratna mornarica predviđela je nove helikoptere klase Sikorsky SH-60B LAMPS Mk-III Seahawk dok će postojeći biti modernizirani i nadograđeni. Helikopteri su opremljeni s FLIR i Hellfire laserski navigacionim projektilima zrak - zemlja.

Klase F-100 odigrala je ključnu ulogu u razvoju drugih projekata u koje su projektirani a zatim i ugrađen AEGIS sustav, proizvođača Lockheed Martin zbog činjenice da je klasa F-100 prva u Europi u koje je ugrađen navedeni sustav. Zbog svojih dobrih svojstava isti sustav je također ugrađen i u program F-310 fregata u norveškoj ratnoj mornarici. Pritom brodogradilištu Izar se pripisuje posebna zasluga pri otvaranju puta ugradnji AEGIS sustava na manje brodove koji je proizašao iz ekspertize razarača Arleigh Burke koji je u sastavu američke ratne mornarice.

M. PTIĆ GRŽELJ

X-42, nož za najteža iskušenja

AMERIČKA

tvrtka SOG, poznata po proizvodnji raznih vrsta noževa u svojem proizvodnom programu ima nož konstruiran od pomno odabranih materijala kako bi se doobile vrhunske karakteristike. Riječ je o nožu X-42 Recondo. Ime Recondo (kovanica nastala spajanjem engleskih riječi Recon i Commando) preuzeto je od škole za obuku izvidnika američke vojske, ustrojene 1966. Školu su pohađali izvidnici koji su nakon toga odlazili na službu u Vijetnam, gdje je u to doba bjesnio rat. Zbog specifičnog terena i načina ratovanja najveći su teret rata nosili pješaci i manje postrojbe koje su se u džunglama i močvarama sukobljavale s protivničkim borcima. U takvima je uvjetima

dobar nož često bio od golemog značenja.

Nož X-42 Recondo evolucijski je sljednik Bowie noža iste tvrtke. Dok je Bowie tradicionalni nož s uobičajenim sječivom tipa clip point, Recondo je napravio odlučan korak naprijed. Umjesto blago zabljenih linija sječiva tradicionalnog Bowie noža, Recondo uvodi oštire geometrične linije koje pomažu podsjećaju na tanto sječivo. Drška je od vrlo otpornog sintetičkog materijala Zytel koji omoguća

va čvrst i siguran hvat i u najtežim uvjetima.

Sječivo je izrađeno od vrhunskog čelika BG-42 koji se rabi u proizvodnji mlaznih motora. BG-42 je vrlo čvrst i izdržljiv čelik tvrdoće 59-60 HRC. Za proizvođače noževa je osobito zanimljiv jer dugo "drži" oštricu, odnosno teško ga je zatupiti. No zbog visoke cijene i teške obrade dosad se uglavnom rabio u proizvodnji vrlo skupih unikatnih i kolekcionarskih noževa.

SOG je jedna od prvih tvrtki koja je ponudila velikoserijski nož od toga iznimnog čelika, po prihvatljivoj cijeni (oko 120 USD).

X-42 Recondo dugačak je 26,6 cm, sječivo je dugačko 13,4 cm, masa noža je 176 grama. Dolazi s tokom od sintetičkog materijala Kydex. Kupac dobiva doživotno jamstvo.

M. PETROVIĆ

Euromil nastavlja s razvojem Mi-38

UNATOČ povlačenju tvrtke Eurocopter iz razvojnog projekta novog srednjeg transportnog helikoptera Mi-38, ruski konzorcij koji čine tvrtke Kazan i Mil nastavljaju s radom na drugoj razvojnoj fazi projekta. Druga faza projekta predviđa gradnju drugog i trećeg prototipa letjelice, odnosno pripreme za dobivanje potrebnih certifikata te počinjanje serijske proizvodnje.

Iako je povlačenje Eurocoptera nesumnjivo otežalo daljni rad, što se posebice očituje znatnom finansijskom opterećenju za rusku stranu, odnosno odlasku glavnog nositelja promocije i certificiranja helikoptera prema zapadnoeuropskim propisima, u Milu i Kazanu se nadaju kako će novi helikopter, unatoč tim teškoćama, ipak polučiti veliki uspjeh. Pritom uz njegove dobre tehničke značajke navode njegovu cijenu koja bi se za temeljnu inačicu trebala kretati između 10 i 12 milijuna američkih dolara, te bi pre-

ma njihovim prepostavkama takav helikopter bio žeštoka konkurenčija "zapadnim" helikopterima na svjetskom tržištu čija se cijena kreće između 20 i 25 milijuna američkih dolara.

Nade u veliki uspjeh Mi-38 u Euromilu temelje i na činjenici kako je u svijetu veliki broj operatera na prijašnjim inačicama njihovih transporteru posebice na Mi-8 i Mi-17, koji već raspolaže sa znatnom infrastrukturom i bogatim operativnim iskustvom što može znatno olakšati prihvat novog tipa helikoptera, odnosno njegovo uvođenje u operativnu uporabu.

U tijeku su pregovori između Euromila i Pratt & Whitney Canada oko isporuke turbovratilnih motora PW127T/S (koji bi se ugrađivali na izvoznu inačicu, dok bi se na "domaću" inačicu ugrađivali turbovratilni motori Klimov VK-3000), te određena modificiranja na prvom

prototipu koja se temelje na iskustvima s dosadašnjih probnih letova. S novim letnim testiranjima trebalo bi se nastaviti tijekom svibnja i lipnja ove godine, dok bi se konačni proces certificiranja helikoptera Mi-38 trebao okončati do 2007., a serijska proizvodnja trebala bi početi tijekom 2008. godine. Pretpostavlja se kako će razvoj helikoptera u konačnici finansijski biti "težak" oko 800 milijuna američkih dolara, te da bi inicijalni godišnji "output" iz Kazana mogao biti između 10 i 12 novih helikoptera. Uz to, u Euromilu očekuju kako bi u idućem petnaestogodišnjem razdoblju na tržiste mogli minimalno plasirati oko 300 helikoptera Mi-38.

I. SKENDEROVIC

Primopredaja patrolnog broda Super Dvora Mk-III

NA SVEČANOJ primopredaji u mornaričkoj bazi u Ashdodu na obali Sredozemnog mora izraelska je ratna mornarica službeno preuzeila IAI /Ramtain brzi patrolno-presretačko-napadački brod nazvan Super Dvora Mk-III.

Patrolni brod nove generacije je proizvod dugogodišnjih razvojnih navora izraelske ratne mornarice i skupine Ramtanih inženjera ponajprije brodograđevne struke ali i neizostavnih inženjera ostalih tehničkih profila, koji su čitavo vrijeme zajedno stvarali plovilo koje ispunjava visoke kriterije i stroge tehničke zahtjeve izraelske ratne mornarice.

Brod je prvi u klasi od šest izgrađenih brodova kako je i određeno ugovorom s ministarstvom obrane države Izraela, potpisanim u siječnju 2002.

Super Dvora Mk-III smatra se najnaprednijim plovilom takve vrste u svojoj klasi, koje je razvijeno pomoću iskustava Izraelske ratne mornarice stečenih tijekom vremena i analiza mogućih pomorskih taktika u budućnosti, koje su svakim da-

nom sve kompleksnije.

Patrolni brod Super Dvora Mk-III postiže brzinu presretanja i do 50 čv, sposoban je za odlazak na dugotrajne zadaće s mogućnošću popunjavanja svojih rezervi u samom putu, ima stabilna pomorstvena svojstva na različitim stanjima mora te može djelovati i u vrlo teškim meteorološkim uvjetima, sadrži napredne pomorske borbene sustave i senzore koji moraju biti izrazito točno stabilizirani, unaprijedena sučelja uređaja i strojeva koje poslužuje posada, niske troškove održavanja u odnosu na projicirani radni vijek.

Primopredaji je prethodilo ispitivanje svih brodskih sustava, opreme za borbene zadaće i neizbjegna obuka posade koja će upravljati brodom.

Brod duljine 27,4 m (68 ft.), širine 5,74 m ima istisninu između 58 i 72 tone, pogonjen je s dva motora iz serije Detroit Diesel MTU 12V-4000 i sadrži 16 Articulated Surface Drives (ADS) propulzijsku tehnologiju. ADS sustav omogućava upravljanje brodom i u plitkim pri-

balnim vodama s minimalnim gazon od 1,2 m (3,5 ft.).

Potrebno je istaknuti kako Super Dvora Mk-III sadrži prostran i udoban zapovjedni most, lagan pristup svim brodskim sustavima i uređajima, vrlo dobro projektiran klimatizacijski sustav u svim prostorima za časnike i posadu, prostrane prolaze za olakšano kretanje posade po brodu, zatim sadrži prostrane brodske radionice, potpuno opremljenu brodsku kuhinju, praonice, kupalnice i sanitarnе čvorove za što ugodniji boravak posade.

Predviđeno je kako će Super Dvora Mk-III zamijeniti patrolne brodove generacije Dabur i klase Super Dvora Mk-II koji su trenutačno u službi izraelske ratne mornarice.

M. PTIĆ GRŽELJ

Turska modernizira svoje F-16

tion Implementation Programme) programu, dok bi se manje modifikacije obavile na 37 Falcona iz Block 30 serije. Postignutim sporazumom otvorena je mogućnost modernizacije za dodatnih 100 aviona

Block 40 standarda. Cjelokupni projekt modernizacije trebao bi biti okončan do 2012. godine.

Temeljna konfiguracija modernizacije turskih F-16 bila bi ugradnja novih radara APG-68(9), novih MFD prikaznika, Joint Helmet Mounted Cueing System-a, AN/AVS-9 Night Vision Goggles-a, Link 16 datalinka, napredne navigacijske opreme, te novog paketa opreme za elektroničko ratovanje.

Postignutim sporazumom dogovoren je i offset aranžman vrijedan oko 400 milijuna američkih dolara. Uz to, američki Lockheed Martin izdat će potrebne certifikate turskom remontnom središtu u Kayseri, na temelju kojih će Turska moći samostalno ugovarati i kvalificirano obavljati remont i održavanje transportnih aviona C-130 Hercules kako za svoje potrebe tako i za potrebe drugih ratnih zrakoplovstava. Inicijalnim pregovorima koji su započeli tijekom listopada prošle godine bila je planirana modernizacija 218 aviona vrijedna oko 3,8 milijardi američkih dolara, uz nabavu 225 projektila zrak-zrak Sidewinder AIM-9X vrijednu oko 96 milijuna dolara.

I. SKENDEROVIC

POTKRAJ travnja Turska i SAD nakon višemjesečnih pregovaranja potpisale su temeljni sporazum oko moderniziranja turskih višenamjenskih borbenih aviona F-16. Tom modernizacijom, koja bi trebala stajati oko 1,1 milijardu američkih dolara, bilo bi u prvoj fazi obuhvaćeno 117 turskih Falcona. Modernizacija 76 aviona Block 50 standarda i 4 aviona Block 40 standarda temeljila bi se na CCIP (Common Configura-

Srednji stroj za razminiranje RM-KA-02

Tvrtka "Đuro Đaković - Specijalna vozila" ima dugogodišnje iskustvo u konstruiranju i proizvodnji specijaliziranih vozila. To iskustvo pretočeno je i u srednji stroj za razminiranje RM-KA-02

Toma VLAŠIĆ

Jedna od posljedica Domovinskog rata je i golemi broj mina koje su postavljene diljem Hrvatske. Minama zagađene površine stanovnicima tih područja čine život teškim i rizičnim. Najveća opasnost kojoj su ljudi izloženi je mogućnost aktiviranja mine i sve strašne posljedice koje iz toga proizlaze. Svjedoci smo kako svako malo netko strada u minskom polju. Lovci, šetači, poljoprivrednici koji obrađuju svoja polja, djeca koja se igraju pokraj kuća....lista ugroženih je prevelika.

Druga je posljedica nemogućnost ozbiljne gospodarske djelatnosti na minama zagađenom području. Polja se ne obrađuju, šumski kompleksi se ne održavaju i sijeku, turizam i mine teško idu zajedno.

Svi ti problemi tjeraju na što žurnije i učinkovitije razminiranje. Mine, ta izravna životna opasnost za ljude, treba ukloniti, a površine očistiti i dovesti u stanje ekonomski iskoristivosti. Kao jedan od učinkovitih i brzih načina razminiranja nametnuo se strojni pristup. Primjena strojeva za razminiranje ima nekoliko prednosti, ponajprije stoga što je osoblje koje provodi razminiranje sigurnije. Druga važna prednost je povećana brzina razminiranja te mehanizacija posla koja u konačnici rezultira i nižom cijenom po jedinici razminirane površine.

Brojnim se svjetskim proizvođačima strojeva za razminiranje priključila i slavonskobrodska tvrtka "Đuro Đaković - Specijalna vozila"

(ĐĐSV) srednjim strojem za razminiranje RM-KA-02. ĐĐSV ima dugogodišnje iskustvo u konstruiranju i proizvodnji specijalnih vozila koje jamči stručan i učinkovit pristup.

Proučivši stanje i potrebe u procesu strojnog razminiranja tvrtka je konstruirala srednji stroj za razminiranje s radnim alatom tipa mlatilice.

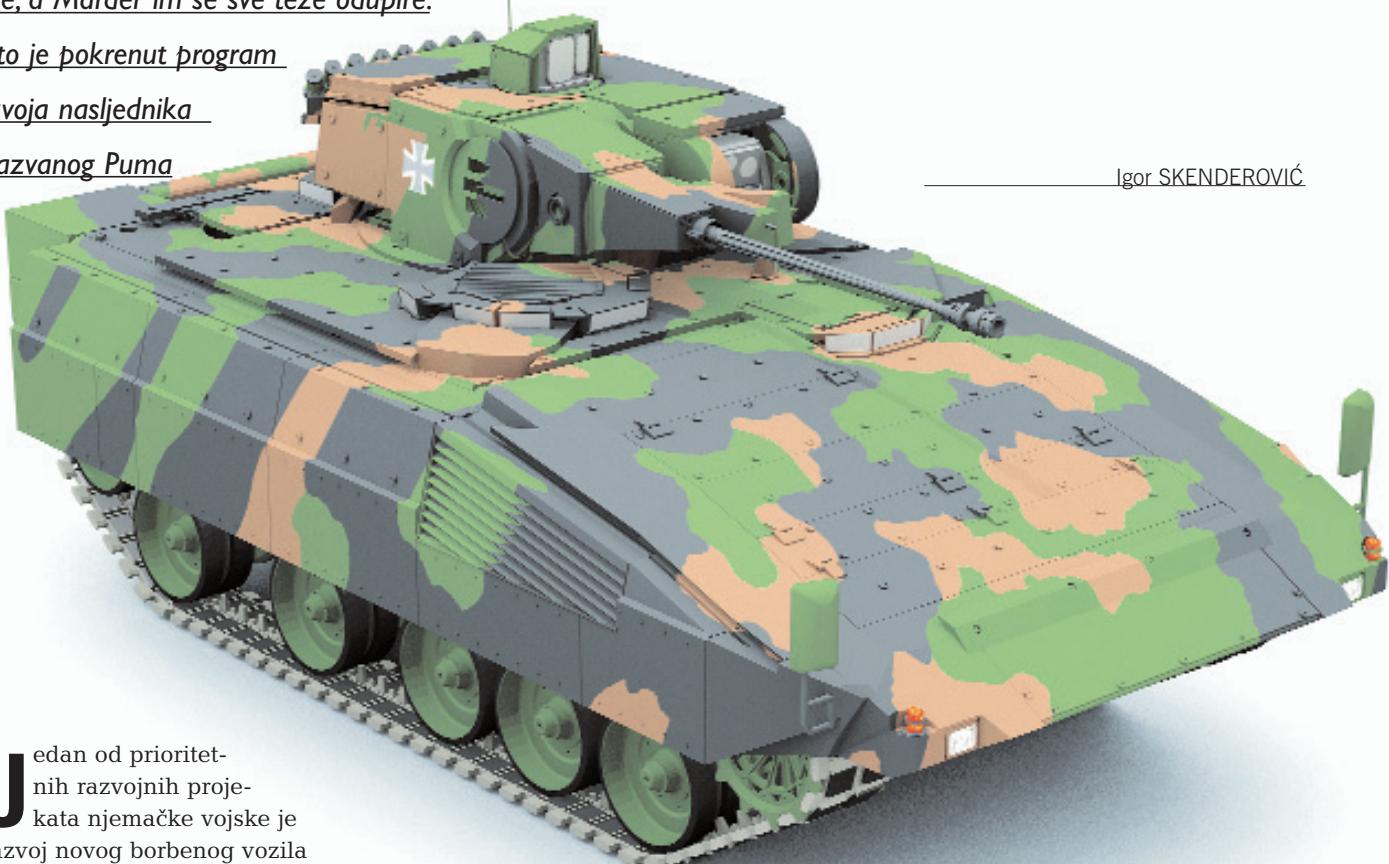
Uz dva osnovna tipa strojeva za razminiranje: strojevi velike mase izrađeni na podvozju oklopнog vozila (30 do 60 tona) te mali strojevi tipa mlatilice (mase do 5 tona) pokazala se potreba i za srednjim strojevima. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr*

Njemačka vojska trenutačno rabi borbeno vozilo pješaštva Marder, izvrsno vozilo dobre pokretljivosti i zaštite. Ali vrijeme nije na njegovoj strani. Nove ugroze sve su veće, a Marder im se sve teže odupire.
Zato je pokrenut program razvoja nasljednika - nazvanog Puma

Puma - novo borbeno vozilo pješaštva

Igor SKENDEROVIC

Jedan od prioritetnih razvojnih projekata njemačke vojske je razvoj novog borbenog vozila pješaštva (BVP) kao zamjena za postojeći BVP Marder. Marder je nastao u jeku Hladnog rata, kao odgovor njemačkih konstruktora na mogući sukob u srcu Europe. Radovi na razvoju počeli su daleke 1960., a konstruktori su dali sve od sebe ne bi li njemačkim pješacima osigurali najbolje borbeno vozilo. Bilo je to doba opasnosti od blokovskog sukoba u Europi. Brojne oklopne divizije s jedne i druge strane, snažno zrakoplovstvo i moćno topništvo činili su smrtonosnu kombinaciju u kojoj bi pješaci, bez odgovarajuće zaštite i potpore, imali malo šanse.

Konstruktori su nastojali napraviti pokretljivo, dobro zaštićeno vozilo velike paljbene moći. Rezultat je bio i više nego zadovoljavajući, Marder je u svoje doba bio jedan od najboljih BVP-a.

Prva serijska vozila dovršena su

1971., a Marder je od tada pouzданo služio u postrojbama njemačke vojske. S vremenom je razvijan i usavršavan, a posljednja inačica nosi oznaku Marder 1A5, dobila je pojačanu zaštitu od mina kako bi se što bolje prilagodio službi u mirovnim misijama na kriznim područjima. Opasnost od mina, zaostalih od ratnih sukoba, vrlo je velika i jedan je od glavnih razloga stradanja u takvim misijama.

Marder jednostavno više ne ispunjava oštре uvjete za moderno borbeno vozilo. Za zahtjevne vojne misije u kontekstu UN-a, NATO-a ili EU-a ima nekoliko nedostataka. To su za današnje pojmove neodgovarajuća oklopna zaštita, nedovoljne karakteristike pogonskog sustava, nedovoljna učinkovitost osobito u svjetlu slabe paljbene moći te ma-

lene mogućnosti umrežavanja u bojišničke zapovjedno-nadzorne stave (C4ISR).

Novo borbeno vozilo pješaštva najprije se spominjalo pod generičkim nazivom Neuer Schutzenpanzer (NSPz). Postojali su planovi o imenu Panther, jedno vrijeme se spominjalo ime Igel (njem. jež) da bi se na kraju odlučili za ime Puma. Razvija ga tvrtka Projekt System & Management (PSM) iz njemačkog grada Kassela.

Projekt je službeno pokrenut kad je njemačka Savezna agencija za obrambene nabave (BWB - Bundesamt für Wehrtechnik und Beschaffung) u studenom 2002. dodijelila ugovor PSM-u za razvoj Pume. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Zrakoplovi za specijalne operacije NATO saveza

Danas je nezamisliva mogućnost uporabe specijalnih snaga bez zrakoplovne potpore koja se ne svodi samo na uporabu helikoptera

Prepričao Siniša RADAČOVIĆ

Nakon terorističkih napada u New Yorku i Washingtonu protuteroristička borba dobila je najviši mogući prioritet. Ratovi u Afganistanu i Iraku pokazali su da se protivnike budućnosti neće moći svladati samo uporabom klasičnih, teško naoružanih postrojbi već će glavninu operacija voditi dobro opremljene specijalne postrojbe. Upravo iračka iskustva pokazuju da klasične postrojbe mogu poslužiti tek za osiguranje određenih područja i pratinju cestovnih konvoja, a da borbu protiv terorističkih grupa na sebe moraju preuzeti za to sposobljene postrojbe. Zahvaljujući tim najnovijim iskustvima specijalne su snage doživjele svoj preporod, dosad nezabilježen. Kao najpogodnije postrojbe za izvođenje visokorizičnih operacija izviđanja, napada i spašavanja koje se često izvode u velikoj dubini neprijateljskog teritorija, u izvođenju svojih operacija ovisne su o mogućnostima zrakoplovne potpore, koja podjed-

■ Sikorsky MH-53J Pave Low III

nako obuhvaća uporabu aviona i helikoptera. Bez obzira na to kojoj grani pripadali, i na kojoj udaljenosti djelovali pokazalo se kako je najbolje da se specijalne snage na područje svog djelovanja prebace zrakoplovima. Kad su jednom na terenu i u akciji snažno ovise i o zračnoj potpori, koja se podjednako ogleda i u pružanju neposredne vatrenе potpore (borbeni avioni i helikopteri), i u dopremi nužnog streljiva i materijala. Nakon proved-

be zadaće, a kako bi se smanjio rizik od nepotrebnih gubitaka specijalne je snage najbolje brzo izvući na sigurno, što je opet najbolje učiniti zrakom. Ratna iskustva od II. svjetskog rata do danas pokazala su da je upravo helikopter najbolje sredstvo da se specijalne snage nakon obavljenе zadaće izvuku na sigurno, ali se za iste zadaće mogu rabiti i specijalno opremljeni transportni avioni.

Neke od klasičnih akcija specijalnih snaga su zauzimanja zračnih luka u Pragu (1968.) i Kabulu (1979.) koje su izvele postrojbe sovjetskog Spetsnaz, koje su korištene i u operacijama u Afganistanu tijekom osamdesetih godina prošlog stoljeća. Postrojbe Spetsnaz trenutačno su angažirane u Češeniji i u izvođenju operacija kako se oslanjavaju na svoje borbene i transportne helikoptere Mi-24 i Mi-8/17. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

U razvoju aviona na mlazni pogon nije uvijek sve išlo uspješno. Jedan takav neuspjeh bio je McDonnellov FH-1 Phantom, koji se pokazao skoro potpuno neupotrebljivim u borbenim zadaćama. McDonnell je vrlo brzo uočio sve nedostatke Phantoma i zamijenio ga znatno uspješnijim Bansheeom

Domagoj MIČIĆ

McDonnell FH-1 Phantom i F2H Banshee

Iako je FH-1 Phantom bio neuspješan avion ipak je spletom okolnosti osigurao mjesto u povijesti razvoja zrakoplovstva činjenicom da je postao prvi lovački avion s turbomlaznim motorima koji je postao operativan na nosačima zrakoplova i koji je američku ratnu mornaricu i marinice uveo u eru mlaznog zrakoplovstva.

Tvrtka McDonnell Aircraft Corporation osnovana je kasno, tek 6. srpnja

1939., ali u vrlo sretno vrijeme za proizvođače aviona kad su američke oružane snage davale veće narudžbe nego što su ih tvornice aviona mogle ispuniti. Prvu narudžbu za borbeni avion dobili su od američkog ratnog zrakoplovstva (USAAF) već u rujnu 1941. za eksperimentalni avion XP-67.

Razvoj Phantoma počeo je u siječnju 1943. kad je McDonnell dobio prvi ugovor s američkom ratnom

mornaricom. Ugovor je predviđao da mlada i neiskusna tvrtka za potrebe ratne mornarice projektira i razvije napredni lovački avion s turbomlaznim pogonom namijenjen djelovanju s nosača zrakoplova. Cilj mornarice bio je da s tri lovca na mlazni pogon (uz Phantom naručeni su bili i Vought XF6U-1 Pirate i North American XFJ-1 Fury) ostvari odlučujuću prednost nad japanskim mornaričkim i kopnenim lovcima s

klipnim motorima (koji su u to vrijeme po svojim mogućnostima bili jednaki američkim) kad u svibnju 1946. počne s desantnim operacijama na Japan ("Operation Olympic/Coronet"). Ugovor za projektiranje i izradu turbomlaznih motora dobila je tvrtka Westinghouse Electric Corporation, koja, kao i McDonnell, nije imala baš nikakvo iskušto s tom tehnologijom. Program je dobio oznaku XFD-1, a McDonnell mu je pridodao i ime Phantom. ■

McDonnell FH-1 Phantom

Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojnik.hr

Kronika bliskoistočnog sukoba (II. dio)

Početak izraelske državnosti

Odmah nakon proglašenja neovisnosti, Izrael su napale susjedne arapske države. Bolja organiziranost i pripremljenost palestinskih Židova, kao i pomoć iz inozemstva, doveli su do ratne prevage Izraela, koji je u ratu osvojio veći teritorij nego što mu je pripadao planom podjele. Iz Palestine je na teritorij susjednih arapskih zemalja izbjeglo devet stotina tisuća arapskih stanovnika, a taj izbjeglički val bit će izvor destabilizacije cijele regije idućih desetljeća

Hrvoje BARBERIĆ

Na temelju odluke UN-a u studenom 1947. britanski je mandat u Palestini prestao u poonoć 14. svibnja. Istog je dana Židovsko narodno vijeće na području koje mu je dodijeljeno planom podjele okrunilo svoju četiri desetljeća staru cionističku borbu za židovsku državnost i proglašilo izraelsku državu. Odmah su je priznale i Sjedinjene Američke Države i Sovjetski Savez, a do kraja godine učinila je to i većina suverenih država u svijetu, s iznimkom arapskih.

Nastojeći spriječiti podjelu Palestine, dan nakon proglašenja Izraela počeo je napad vojski arapskih zemalja na tek proglašenu židovsku državu. U napadu je sudjelovalo šest arapskih država, članica Arapske lige - Egipt, Sirija, Transjordania, Irak i Libanon te mali vojni contingent iz Jemena, a arapskim vojskama svakako treba pribrojati i aktivne palestinske borce kojima je zapovijedao klerik al-Susayn. Sjever Izraela napadale su sirijske i libanonske snage, a jordanska Arapska legija, ojačana iračkim vojnim kontingentom, prodrala je u smjeru grada Jeruzalema. Egiptske snage, koje su s otprilike dvanaest tisuća vojnika bile najbrojnija arapska vojska u ratu, napreduju s područja Sinajskog poluotoka u smjeru grada Tel Aviva. No, arapske vojske su djelovale bez jasno definiranih ciljeva i međusobne koordinacije što će se u drugoj fazi rata pokazati kognim.

Uoči rata na području cijele Palestine živjelo je milijun i tristo tisuća Arapa te šesto tisuća Židova. Iako je

Izrael od prije imao poluautonomnu vladu, a u trenutku napada arapskih država imao je pod oružjem trideset i pet tisuća ljudi, nije bio spreman za rat većih razmjera. Najvažniji oslonac obrane bile su miličije u koje su bili organizirani stanovnici malih poljoprivrednih komuna - kibuca. S druge strane, palestinski se Arapi nisu nikad oporavili od poraza u ustanku 1936. te je većina njihovih lidera bila u egzilu a veliki dio palestinskih gerilaca razoružala je britanska vlast.

Nakon dva tjedna borbi, transjordanska vojska zauzela je stari dio grada Jeruzalema koji su od prije opsjedali arapski militanti, dok su židovske snage ostale odsječene u novom dijelu grada. Na sjeveru Palestine sirijske snage osvojile su grad Mishmar Hayarden, a na jugu su Egićani zauzeli područje Gaze te pustinju Negev i grad Bershebu.

Nekoliko dana kasnije egiptske su se snage južno od Tel Aviva spojile s jordanskim vojskom, čime su arapska osvajanja u ratu 1948. godine dosegnula svoj teritorijalni maksimum. Izrael se u tom trenutku nalazio u izrazito teškoj poziciji. Državnost i opstanak Židova u Palestini bili su dovedeni u pitanje, a jedini segment bojišta kojim je još uvijek dominirala izraelska strana bio je zračni prostor.

Primirje i predah za naoružavanje

Na inicijativu Ujedinjenih naroda 11. lipnja 1948. borbe su zaustavljene. Izrael je iskoristio stanku u ratu za dopremanje oružja te reorganizaciju i pregrupiranje svojih snaga, a

broj ljudi pod oružjem na izraelskoj strani u to je vrijeme narastao na šezdeset tisuća. Zanimljivo je da je presudnu ulogu u naoružavanju Izraela u Prvom izraelsko-arapskom ratu imao Sovjetski Savez preko Čehoslovačke. On je u nastanku Izraela video priliku za realizaciju vlastitih strateških interesa na Bliskom istoku. No, sljedećih se godina fokus Moskve premjestio s Izraela na mlade arapske socijalističke republike u izraelskom susjedstvu, a blisko savezništvo se počinje stvarati između Tel Aviva i Washingtona.

Vrijeme prekida vatre izraelski je lider Ben Gurion iskoristio i za konsolidaciju izraelskog vojnog zapovedništva te je odlučeno da se sve naoružane skupine stave pod zajedničko zapovjedništvo. Ben Gurion je još krajem svibnja proglašio stvaranje Izraelskih obrambenih snaga ili Zvah Haganah Le Yisrael, koje su zabranjivale druge oružane snage na izraelskom teritoriju. Najveći problem izraelskom vodstvu bila je desna milicija Irgun Zvai Leumi, koja je poluautonomno vodila borbe protiv Arapa.

U lipnju 1948. godine dolazi do oružanog incidenta i međužidovskog sukoba oko broda Altalena u kojem je poginulo više od osamdeset ljudi. Međužidovski građanski rat spriječen je nakon što je vodstvo Irguna prihvatiло zajedničko zapovjedništvo pod Ben Gurionom. No, međužidovsko proljevanje krvi bacilo je sjenu na izraelsku unutrašnju politiku koja je trajala još godinama nakon događaja, a neizravno se osjećala u odnosima izraelske ljevice i desnice i desetljećima kasnije.

Uz međunarodno posredovanje predvođeno švedskim diplomatom grofom Bernadotteom, predstavnici dviju strana na grčkom otoku Rodosu počeli su pregovore o budućnosti Palestine. Bernadotte je predlagao davanje područja Galileje Židovima a pustinje Negev Arapima, no obje su strane odbile njegov prijedlog te su 9. srpnja, nakon četiri tjedna obustave vatre, borbe obnovljene. Izrael je nizom manjih operacija nastojao vratiti pod svoju kontrolu teritorij koji je izgubio tijekom proteklih mjeseci, ali i proširiti se izvan područja koje mu je bilo namijenjeno UN-ovim planom. Operacija "Dani" izvedena je na središnjem dijelu bojišta kod mjesta Lod i Ramle radi razdvajanja arapskih vojski. Izraelska ofenziva "Dekel" bila je na sjeveru Palestine, a rezultirala je izraelskim osvajanjem grada Nazareta i donje Galileja. Istodobno je izraelsko ratno zrakoplovstvo napalo glavne arapske gradove Kairo, Damask i Amman. Na pritisak UN-a 18. srpnja sklopljeno je novo primirje s namjerom oživljavanja pregovo-

ra, no konačni udarac mirnom rješenju sukoba zadalo je ubojstvo međunarodnog posrednika grofa Bernadottea, kojeg su ubili židovski ekstremisti iz organizacije Lehi.

Izraelski trijumf

Izraelske pobjede stvorile su nesuglasice između arapskih saveznika u pogledu daljnog vođenja rata - Jordan i Irak su bili spremni na pregovore s Izraelcima, dok je egiptski kralj Faruk I. odbio pred vlastitom javnosti priznati poraz te je i nadalje podržavao nastavak borbi. Završna faza rata počela je početkom listopada izraelskom ofenzivom na južnom bojištu. U njoj su nakon deset dana borbi Egipćani odbačeni u pojas Gaze. Krajem pro-

■ Ben Gurion proglašava uspostavu Izraela

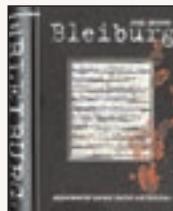
since 1948. godine Izraelci su kre-nuli u novu ofenzivu na području pustinje Negev. Nakon što je izraelska vojska odsjekla egiptiske snage u Gazi, egiptski kralj Faruk pristao je na primirje.

Prekid vatre između Izraela i Egipta potpisani je na otoku Rodosu 24. veljače 1949., čime je okončan Prvi izraelsko-arapski rat. Izraelski teritorij je nakon rata bio veći za otprilike 3400 kvadratnih kilometara od onog koji mu je bio namijenjen UN-ovim planom podjele. Tako je sedamdeset posto ili oko 20 tisuća kvadratnih kilometara bivšeg mandatnog područja Palestine ušlo u sastav Izraela - od dijelova Palestine koje su nadzirale arapske vojske, prostor zapadne obale rijeke Jordan anektirala je Transjordanija koja je 1949. promjenila ime u Jordan, dok je područje Gaze bilo pripojeno Egiptu.

Poraz arapskih država u ratu 1948. godine doveo je do političkih previranja i krupnih promjena u arapskim zemljama. U Siriji je u ožujku 1949. izведен vojni udar generala Husnija al Zaima, koji je već nakon nekoliko mjeseci bio srušen, nakon toga je sljedećih godina uslijedila serija novih vojnih udara. Jordanskog kralja Abdulaha je u srpnju 1950. ubio palestinski tinejdžer, nezadovoljan potpisivanjem primirja s Izraelom. Poraz u ratu 1948. - 1949. bio je najvažniji razlog zbog kojega je 1952. godine svrgnut egiptski kralj Faruk i proglašena Republika Egipt. Za razliku od svojih arapskih susjeda, koji su nakon rata bili u stalnom političkom previranju, Izrael se učvrstio kao stabilna parlamentarna demokracija. U zemlji su 1949. održani izbori, nakon kojih je Ben Gurion postao prvi premijer a bivši cionistički lider Chaim Weizmann prvi izraelski predsjednik.

Prvi izraelsko-arapski rat je u pogledu ljudskih gubitaka bio naj-skuplji rat koji je Izrael vodio - u ratu je poginulo oko šest tisuća Izraelaca, od toga trećina pri opsadi Jeruzalema, a ranjeno je oko 35 tisuća ljudi, što je bilo otprilike pet puta tadašnjeg židovskog stanovništva Palestine. Na arapskoj je strani poginulo oko osam tisuća ljudi, od toga tisuću palestinskih civila. Obje su strane počinile više zločina nad civilnim stanovništvom. Tijekom borbi i nakon rata oko devet stotina tisuća palestinskih Arapa prebjeglo je ili je protjerano na teritorij susjednih zemalja, više stotina arapskih naselja je nestalo, a arapska kultura je izbrisana iz svih gradova na obali. Iako je većina palestinskih Arapa pobegla pred ratnim djelovanjima, veliki broj civila protjerale su židovske milicije silom. Proces djelomičnog protjerivanja izraelskih Arapa protegao se do 1951. godine, kada je protjerano nekoliko tisuća Arapa sa sjevera Izraela tijekom projekta skretanja vodnih tokova. Taj arapski izbjeglički val bit će uzrok mnogih regionalnih sukoba koji će uslijediti u budućnosti i stalni izvor destabilizacije cijele regije. ■

Josip Jurčević: "Bleiburg - jugoslavenski poratni zločini nad Hrvatima", Dokumentacijsko-informacijsko središte, Zagreb, 2005.

Uoči obilježavanja 60. godišnjice stradanja bleiburških žrtava, u Zagrebu je predstavljena knjiga povjesničara Josipa Jurčevića "Bleiburg - jugoslavenski poratni zločini nad Hrvatima". Nakladnik knjige je Dokumentacijsko-informacijsko središte, a sunakladnici su Udruga ratnih veteranova Hrvatskog domobran i Hrvatsko društvo političkih zatvorenika. Knjiga na 438 stranica u tri dijela obrađuje povijesne okolnosti nastanka totalitarne vlasti u drugoj Jugoslaviji i represivnost jugoslavenskog sustava u Hrvatskoj 1945. te, kako je istaknuto i u naslovu knjige, jugoslavenske poratne zločine nad Hrvatima. Na kraju knjige objavljeni su izvori i literatura, popis kratica te kazalo zemljopisnih pojmovima i osobnih imena.

To je druga samostalna knjiga dr. sc. Josipa Jurčevića, prva je "Nastanak jasenovačkog mita" (1998.), a sauтор je te urednik i suurednik više knjiga. Jurčević je djelatnik Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar te predavač na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu i na Visokoj učiteljskoj školi u Petrinji, a bio je osnivač i prvi ravnatelj Središnjeg arhiva MORH-a.

Marija ALVIR

FILMOTeka

"Ratovi zvijezda: epizoda III - Osveta Sitha" (kino)

- američki pustolovni (107 min.)
- redatelj: George Lucas
- distribucija: Continental film
- glavni glumci: Hayden Christensen (Anakin Skywalker/Dart Vader), Ewan McGregor (Obi Wan Kenobi), Natalie Portman (Padme Amidala)

"Dijelovi će se složiti, veze će se stvoriti" - riječi su autora Ratova zvijezda Georgea Lucasa. Upravo to mora osjetiti svaki gledatelj nakon što je pogledao posljednji, sadržajem središnji dio najvećeg serijala u povijesti filma. Tek kada vidimo Osvetu Sitha možemo shvatiti ratove klonova, progonstvo Obi Wan Kenobija i Yode te poslanje Luka Skywalkera u Novoj nadi, Carstvo uzvraća udarac i Povratku Jedija. Ne znam li je to zbog dojma o shvaćenoj cjelini, ali iz kina sam izšao oduševljen i čvrsto uvjeren da se radi o najboljem nastavku. Tehnološki, film nije bitno napredovao u odnosu na Klonove. Ima manje novih čudovišta, oružja i letjelica nego ijedan do sada. Također mi se čini da su bitke (iako spektakularne) svjesno stavljene u drugi plan, dok je drama o metamorfozi Anakina u Dartu Vadera ispričana s toliko mjere i profinjenosti koju od Lucasa nisam očekivao. Zbog toga je Osveta Sitha najmanje pustolovan, a najviše literaran od svih nastavaka. Vizualno je, u skladu s pričom, iznimno mračan, a to je primjetno i u glazbi. Stari majstor John Williams nadmašio je sam sebe i ovaj put ponudio izvanredno zlokobnu razradu svojih poznatih melodija. Najslabija karika površna je gluma. To se osobito odnosi na mladog Christensen-a, jer je drama koju prolazi Anakin Skywalker mogla i trebala biti artikulirana. S druge strane, svjestan sam da se ni dosad nitko nije proslavio glumačkim izvedbama u Lucasovim Ratovima (Han Solo sigurno je jedna od kvalitativno lošijih uloga u karijeri Harisona Forda). Mislim da razlog tome leži u činjenici da je Lucas autor koji stvara dvodimenzionalne strip-junake, pa time i ne očekuje od njih glumačke izvedbe za udžbenike. Na kraju moram zaplijeskati Lucasu, čovjeku s vizijom. Nije bilo lako živjeti i raditi u dalekoj galaksiji, u nekom davnom vremenu, i to punih trideset godina.

Leon RIZMAUL

27. svibnja 1994. Solženjicin se vratio u Rusiju

Nakon točno 20 godina izgnanstva, 27. svibnja 1994. ruski nobelovac Aleksandar Solženjicin vratio se u domovinu. Solženicina su gotovo cijeli život proganjale prvo staljinističke, a potom i sovjetske komunističke vlasti. Već 1945. zatvoren je i poslan na osmogodišnji prisilni rad zbog kritiziranja druga Staljina u pismu upućenom prijatelju. Tijekom tog tamovanja napisao je skicu za svoju buduću novelu "Jedan dan Ivana Denisoviča". Godine 1970. nagrađen je Nobelovom nagradom za književnost, što mu je dalo poticaj za opširan prikaz sovjetskog totalitarističkog režima pod Staljinovom diktaturom u djelu koje je nazvao "Arhipelag Gulag". Velika popularnost koju je knjiga stekla u svijetu i brojni prijevodi, osobito u Zapadnim zemljama, doveli su do osude Solženicina u SSSR-u i njegova progona 1974. Pobjegao je u SAD, gdje je i ostao sve do propasti Sovjetskog Saveza i povlačenja optužbi protiv njega.

29. svibnja 1953. Prvi čovjek na "krov svijeta"

Najviša kopnena točka Zemaljske kugle, Mount Everest, nalazi se u Velikim Himalajama, planinskom masivu u središnjoj Aziji, između Nepala i Tibeta. Njegov naziv na tibetanskom jeziku, Chomo-Lungma, znači "majka božice Zemlje". Ostatak svijeta prihvatio je naziv kojim je u XIX. stoljeću prozvan po britanskom istraživaču južne Azije Sir Georgeu Everestu. Od 20-ih godina XX. stoljeća brojni su avanturisti i alpinisti pokušali osvojiti taj 8848 metara visok vrh. Britanska ekspedicija koja je u svibnju 1953. krenula pod zapovjedništvom Johna Hunta uspješno je izvela tu misiju. Sačinjavali su je najpriznatiji britanski alpinisti i iskusni, na visine naviknuti pripadnici naroda Šerpa, koji žive u Nepalu. Povijesni pothvat, uspon na najvišu točku svijeta, ostvario je novozelandski alpinist Edmund Hillary 29. svibnja 1953. Odmah nakon njega na "krov svijeta" popeo se i Tenzing Norgay, njegov pratitelj iz naroda Šerpa. Hillary, koji se dok nije osvajao svjetske vrhove bavio pčelarstvom, stekao je svjetsku slavu, a britanska kraljica Elizabeta II. dodijelila mu je plemićku titulu. Brojni su alpinisti nakon toga uspjeli popeti na Mount Everest, ali ih je mnogo i poginulo pri tom pokušaju. Prvi Hrvat na Mount Everestu bio je 1979. Stipe Božić. On je i jedan od rijetkih alpinista koji su taj pothvat izveli dvaput.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Otajstvo krunice

Danas, dok započinjem dvadeset i petu godinu svoje službe kao Petrov nasljednik, prisjećam se kolike sam milosti u ovim godinama primio od Blažene Djevice po krunici: veliča duša moja Gospodina! Krunica me prati u trenucima radosti i u trenucima kušnje. Njoj sam povjeravao tolike brige i u njoj sam uvijek nalazio utjehu. Još na početku pontifikata 1978., iskrene sam duše priznao: "Krunica je moja najdraža molitva. Divna je to molitva! Divna u svojoj jednostavnosti i u svojoj dubini. Složeni u cjelokupan niz radosnih, žalosnih i slavnih otajstava, oni nas uvode u živo zajedništvo s Isusom po srcu njegove Majke. Istodobno naše srce u tim deseticama krunice može obuhvatiti sve događaje od kojih je satkan život pojedinaca, obitelji, Crkve i čovječanstva, naše osobne događaje i događaje iz života naših bližnjih". Želim izraziti svoju zahvalnost Gospodinu riječima njegove presvete Majke, pod zaštitu koje sam stavio svoju papinsku službu: *Totus tuus!*

Ivan Pavao II., Krunica Djevice Marije

Američki marinici

Bitka za Tarawu u II. je svjetskom ratu bila jedna od najkrvavijih u povijesti američkog korpusa marinaca. Tom je prilikom pогinulo više od tisuću marinaca, a od 4500 Japanaca koji su branili otok, preživjelo je samo njih 17. Marinici su najčešće nosili dvodjelnu marinsku odoru koja je u godinama II. sv. rata postala gotovo zaštitnim znakom cijelokupnog **Marinskog korpusa** na prostoru **Tihog oceana**. Karakteristično je da bluza sprijeda na prsima ima samo jedan džep na kojem je crnim koncem iznad amblema postrojbe izvezena kratica **USMC** (=United Stated Marine Corps). Na glavama su im bile kacige model **M1** prekrivene maskirnim platnom, tzv. *plaža* uzorkom. Potkraj rata i taj je dio postao standardom.

Pet godina nakon svršetka II. sv. rata, pripadnik američkih marinaca na korejskom je bojištu izgledao kao na našoj slici. Ovako odjeven i opremljen marinac je sudjelovao u amfibijskom iskrcavanju u **Inchonu 1950**. Odora koju nosi bila je u uporabi isključivo na području **Tihog oceana**: zelenkaste je boje, s dijelovima maslinastozelene nijanse, na hlačama su dva velika našivena džepa s preklopima, dok mu je na prsima samo jedan na lijevoj strani, u pravilu s natpisom USMC izvedenim u crnoj boji. Deblji materijal od kojeg je odora bila sašivena ima teže vidljivi uzorak u obliku zvanom *riblja kost*. Taj je termin uobičajen u ovom dijelu svijetu i u hrvatskom jezičnom izričaju, no u angloameričkom govoru području precizirano je o kojoj se i kakvoj ribi radi, jer bi njegov doslovan prijevod bio *kost haringe*.

Na glavi mu je kaciga prekrivena maskirnim platnom, model **US M1**, no platno bojom odudara od odore, jer je riječ o komadu zvanom *prekrivač za plažu*. Takve su komade nosili vojnici koji su sudjelovali u amfibijskim iskrcavanjima na kakvu plažu u doslovnom smislu te riječi, a platno je bojama trebalo što više sličiti okolišu. U svakom slučaju, takva su pokrivala na pacifičkim bojišnicama prije bila pravilo negoli iznimka.

O pojasu su mu spremnici sa streljivom za pušku model **M1** kalibra 0.30 inča, a sam pojaz nosi oznaku **M1923**, no spremnici za streljivo su mu i preko prsiju, izrađeni od otpornog pamučnog materijala.

Iznad lijevog ramena vidi se vršak bodeža, koji je iz tog položaja moguće lako i brzo nabiti na pušku, ukoliko iznenada dođe do sukoba prsa o prsa.

Klasične vojničke čizme sa žniranjem jedva su vidljive ispod nazuvaka ili gamaša koje su se godine **1950**. doista još rijetko mogle vidjeti kao standardni dio vojničke opreme.

Jurica MILETIĆ

www.firepower.org.uk

Još jedan od vojnih muzeja koje sva-kako treba preporučiti je **britanski muzej posvećen topništву** (www.firepower.org.uk). Riječ je o službenoj stranici Muzeja koji u svom stalnom postavu ima eksponate ne samo britanske vojne

povijesti, već i europske, a čestim gostovanjima drugih muzeja, s njihovim također specifičnim izlošcima, nadopu-njuje ionako bogatu zbirku.

Stranica je tek logistička potpora izložbi i služi za upoznavanje s Muzejom i stalnim postavom, te informira posjetitelja o novostima. Na žalost, galerije fotografija nema, bar ne takve da se može downloadati slika ili povećati na dimenzije koje će poznavateljima tematike omogućiti bar malo bolji uvid u pojedine izloške. Ipak, svrha postojanja sitea ionako nije ništa drugo nego pružanje temeljnih informacija, što također može biti vrlo korisno.

Vrlo zanimljiv link je **Research**, a pogotovo **Online shop** za ljubitelje i kolezionare militarije. Ispod linka **About Us** nalazi se podstranica **The Regiment** koja pregledno objašnjava povijest britanskog topništva te potencijalnim posjetiteljima svakako skrećemo pozornost na to.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Popularni naziv za Australiju je:

- A Down Under
- B Down Upper
- C Down Lower

2. Australski popularni medvjedić je:

- A koala
- B panda
- C mamba

3. Glavni grad Australije je:

- A Sydney
- B Canberra
- C Melbourne

4. Jedan od ovih nogometnika australski je Hrvat:

- A Niko Kovač
- B Josip Šimunić
- C Ivan Klasnić

5. Prvi britanski naseljenici u Australiji bili su:

- A farmeri
- B kažnjjenici
- C traperi

MINISTARSTVO OBRANE RH

Služba za gospodarenje nekretninama

Pula, grad star 3000 godina, u kojem se graje stari i novo, i u kojem su nadahnuti pronali pozнати piaci i kompozitori, obiluje mnogobrojnim kulturnim spomenicima i mnoltvom turističkih objekata te nizom prekrasnih plaža koje su smještene u blizini i izvan grada pod zaštitom brojnih luumaraka.

Hotel "Veli Jože" kapaciteta 120 ležaja zadovoljuje kategoriju hotela s dvije zvjezdice, smješten je u širem gradskom središtu te pruža usluge smještaja u dočekvenim, trokrevetnim sobama i apartmanima. Neposredna blizina gradskog platea Valkane i gradskog središta zadovoljava potrebe gostiju za ljepotom prirode, mora i povijesnog nasljeda stare gradskog jezgre. Otvoren je tijekom cijele godine, a neposredna blizina Doma hrvatskih branitelja, u kojem se nalazi jedna od najljepših kavara u gradu, kavara "Mozart", ponosi će kako dnevni ukitak opuštanja, tako večernji izlazak uz plesnu glazbu.

Split, gospodarsko, kulturno, prometno, turističko središte Dalmacije, zahvaljujući dugogodišnjoj turističkoj tradiciji, te brojnim kulturnim znamenostima privlači brojce posjeti tijekom cijele godine.

Hotel "Zagreb", smješten u turističkom naselju "Duljevo", ima kapacitet 180 ležaja u dočekvenim, trokrevetnim sobama i apartmanima, i otvoren je cijela godina.

Turističko naselje "Duljevo" obilježe brojnim sportsko-rekreativnim sadržajima, te ima i vlastitu plažu.

Zbog blizine gradskog središta, hotel "Zagreb" je pogodno mjesto za održavanje seminarova, kongresa i raznih vrćanih domaćinska te se tako u potpunosti kvalitetom udruge uklasio u turističku ponudu regije u kojoj je smješten.

Hotel "Veli Jože"
Bečka 7
52000 Pula
tel.: 052 / 551-182, 551-320
fax: 052 / 214-240

Hotel "Zagreb"
Duljevo, Put Duljeva 23
21000 Split
tel.: 021 / 353-280
fax: 021 / 353-202

ca

